

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

שנה ז' (תשס"ה)

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש מכוונים ומרוממים
ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

תרומה

זהר המבואר
הקטן והקבוע

ברוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם ב"ק אדמו"ר רבו מאיר אביהצידא זיע"א

אוצר פניני החסידות

שמויזק לצדיק העבירה הקלה ביותר ..... ט
נעם אלימלך | פאָשר האָדס מקדש עצמו וגופו בונה את בית המקדש
 שקמעה ..... ט
בן ביתי | צדיקי הדורות בונים את המקדש וכליו על ידי מעשיהם הטובים .. י
זרע קדש | חזיון רבי אלימלך זיע"א בעת עליית נשמה ..... י
מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים | חזוק ושמחה בעת נפילה על ידי דבקות בבורא
 יתברך ..... י
מאור עינים | חזוק על ידי שיכרר לעצמו שהבורא יתברך מנה אותו גם
 בנפילתו ..... י
ישמח ישראל | חזוק על ידי אמונה פשוטה ..... י

אוצרות גאוני הדורות

מערכי לב | המצטער על שאין ידו משגת לתן יותר לצדקה מעלה עליו הקב"ה
 פאלו נתן ..... י
אדרת אליהו | שלוש דרגות בנותני צדקה ..... יא
זרע שמשון | יעקב דאג רק לקרשי המשכן כדי שישאר ילמדו דרך ארץ
 מה' ..... יא
ברכת אברהם | מסגרת השלחן רמז לשעור חמש הצדקה ..... יא
חמדת ישראל | דורשי ה' לא יחסרו כל טוב ..... יא
צורר המור | על ידי למוד התורה באכילתו רואה ויודע שקל ממונו ורכושו מידו
 יתברך ..... יב
חומת אנה | רמז סמיכות פרשת השלחן אצל הארון ..... יב
אלף המגן | כהקרב קרבות לפניו יתברך ..... יב
עוד יוסף חי | שלחנו של האדם כנגד שתי המזבחות ..... יב
עוד יוסף חי | סלוק פח הנחש / למוד תורת הסוד על השלחן מלבד למוד
 הנגלה ..... יג
יגל יעקב | פאכילה משלחנו של מקום ..... יג
סדר היום | השלחן שלא אמרו עליו דברי תורה אינו מזבח פפרה מאחר שאכל
 רק לצורך גופו ..... יב
תולעת יעקב | אמירת דברי תורה פדוגמת אנשי מעמד שהיו עוסקים במעשה
 בראשית ..... יג
ראשית חכמה | אמירת דברי תורה מכפרת פאלו נתן מלחמו לעניים .... יג
שפתי כהן | התשת פח היצר הרע והשפעת הפניסה פסגלת אכילת לחם
 הפנים ..... יג
אהבת יהונתן | על ידי למוד התורה זוכה לשפע קדשה של הניצוצות הקדושות
 שבמאכלים ..... יג
יסוד ושרש העבודה | אלמלא למוד תורה בעת אכילתו אי אפשר לברר את
 הניצוצות הקדושות ..... יג
מעשי צדיקים ..... יד
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה ..... יז
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד ..... כ

החכם מבין שעקר בריאת העולם היא בשביל יחוד קוב"ה
 ושכינתיה ואינו נדבק בפסל ..... א
אמרי אמת | קושית המקרשים על דברי רש"י ..... א
אוהב ישראל | המשתוקק בכל לבו לעשות רצון השם נעשה משכן לשכינה א
אהבת שלום | על האדם לחשוב בלבו בכל עת שעדין לא זכה לבחינת משכן ב
לקוטי שיחות | 'נעשו לי מקדש' קים לעולם - בתוך כל אחד ואחד מישאל ב
מחשוף הלבן | מורא מקדש ובתי פנסיית מפני השראת השכינה ..... ג
בן ביתי | על ידי למוד יש השראת השכינה | מעשה מהבעל שם טוב זיע"א ג
אור יצחק | עניני עולם הזה הם משל לעניני עולם הבא ..... ג
תורה אור | באור ענין הפרובים על דרך הפנימיות ..... ג
עטרת ישועה | שני הפרובים רומזים לימי הבחירות ילימי הזקנה | גם בימי הזקנה
 יתגבר לעבודת הבורא פחשק והתלהבות ..... ד
נעם אליעזר | מעשה פהרב הקדוש מרוזין זיע"א ..... ד
פתוחי חותם | תפלה בלא פנה אינה מתקבלת ואינה פועלת את התקון
 הראוי ..... ד
לקוטי מהרי"ל | על אף שהתבודדות היא מעלה טובה אין להתרחק מחברת
 הצדיקים ..... ה
תפארת שמואל | הפוסק פאמצע משא ומתן לעבודת ה' - מפריש ממונו
 נדכה לה' ..... ה
בית יעקב | הלמוד מאי הסרת הבדים מהארון - אף בעת חלשה אין לסור
 מלהגות בתורה ..... ה
לקוטי הלכות | הלחות נקראים 'עדות' משום שהתורה היא עדות על אלקותו
 יתברך ..... ה
אמרי חיים | השלחן רמז להתפכות החמר לצורה וקדוש הגשמיית ..... ו
דברי אמונה | המנוחה רמז לאורות הקדושים ..... ז
שפתי צדיקים | הצדיקים הדבוקים תמיד בהשם יתברך ובתורה יומם ולילה הם
 בחינת משכן ה', והאנשים הנלזים אליהם וסרים למשמעתם הם בחינת אהל על
 המשכן ..... ז
נר ישראל | בעת התעסקות בענינים גשמיים יש לשים עין אל הקדשה הצפונה
 בהם ..... ז
פתוחי חותם | למוד המשנה מתקן שש ספירות של מלכות דיצירה ..... ח
בית ישראל | שבת הפסקה - רוח להתבונן - פעין שבת תשובה ..... ח
אהבת שלום | על האדם להשתוקק להיות בחינת משכן מקדש והיכל ... ט
אור הגנוז לצדיקים | הלמוד מקף שהמשכן נעשה מדברים גשמיים ..... ט
בית אהרן | בכל דבר פעולם מצוי אורו יתברך ויש להעלותו ..... ט
ערבי נחל | על ידי קיום המצות שורה הקדשה על האיברים ..... ט
מאור עינים | אחר שמכער האדם את הרע מקרבו זוכה להשראת השכינה ט
אור יצחק | הצדיקים מואסים מאד בתאוות עד אין שעור ..... ט
נעם מגדים | עובדי ה' האמתיים מלאי הכנעה וענוה מחמת עגמת נפשם על
 רצון קלוש שעדין יש בלבם לדברי העולם ..... ט
אבות ישראל | מי שעושה עברות פמורות חלילה אינו מייזק לו כל כך כמו

כס"ד

כאן כן היום:
הפרוייקט הפנומנלי הנדיר בהיקפו
הרמב"ם המבואר

סגנון זמנה כ"ג נפה | באור רחוט סטולכ על הדף
 כודרות ודוקריות רחכות | ילקוט באורים סקיף
 סאות אלפי הערות ודוסמות | חברה לכל בן ישיבה

- רשימת המרכיבים שיצאו לאור:**
- קריאה** • קריאה • שחיטה א • שחיטה ב
  - פירוש** • פירוש • שמיטה ויביל א • שמיטה ויביל ב
  - קריכות** • קריכות • קריכות פסח
  - שופטים** • קנין • שופטים א • שופטים ב • שופטים ג • שופטים ד • שופטים ה • שופטים ו • שופטים ז • שופטים ח • שופטים ט • שופטים י • שופטים יא • שופטים יב • שופטים יג • שופטים יד • שופטים טו • שופטים טז • שופטים יז • שופטים יח • שופטים יט • שופטים כ • שופטים כא • שופטים כב • שופטים כג • שופטים כד • שופטים כה • שופטים כו • שופטים כז • שופטים כח • שופטים כט • שופטים ל

3 מרכיבים חדשים
 מספר קדושה

אור האולה לישרי לב

נושאים בפרשת תרומה

ויקחו לי תרומה – לי לשמי

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

החכם מבין שעקר בריאת העולם היא בשביל יחוד קוב"ה ושכינתיה ואינו נדבק בטפל

ויקחו לי תרומה (כה ב) ופרש רש"י לי לשמי. יש לומר בזה על דרך משל בענין התחנה, כי כל ענין התחנה וכל ההכנות וצרכי התחנה, הוא רק לשמח חתן וכלה, ויש כמה אנשים שתופסים הטפל, שבאים רק לאכל ולשתות, ומשליכים העקר.

וכן כל האי עלמא לבי הלולא דמיקא (עירובין נד.), והכל מה שבא הקדוש ברוך הוא בעולמו הוא לתכלית המכון כדי ליחד חתן וכלה, ויש כמה אנשים שרוצים לאכל ולשתות ולילף אחר התענוגים, ומשליכים העקר, אבל החכם עיניו בראשו, והוא מסתפל ועושה תמיד רק ליחד חתן וכלה, שהוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ומשליף כל תענוגי עולם הזה אחר גו.

הרמז בלשון הספוק ודברי רש"י וזהו יש לומר שמרמז בפסוק. ויקחו לי – לשמי, תרומה – לשון הפרשה, והינו שמפריש עצמו מן הטפל והסניפין, רק שמחזיק בעקר, שהוא ליחד תמיד קודשא בריך הוא ושכינתיה:

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

קושיית המפרשים על דברי רש"י

ויקחו לי תרומה, וברש"י לי לשמי. הקשו המפרשים, דאם איש ישראל מביא תרומה למשכן הרי זה ממילא לשמי, דמסתמא בנתו לשמי, דהרי מה יכולה להיות בנתו.

על האדם להתעלות ולחדש תדיר במלי דקדשה ויראת שמים כדי שלא להגיע למצות אנשים מלמה

אולם עובד ה' אמתי צריך תמיד לחדש, איש ישראל אפוא שהוא צריך תמיד להתעלות, ואפלו במלי דקדשה ויראת

אורות ועת רצון, ועל ידי שהיה להתגדל בהם היה הארון מכלה בהם.

הרמז במעשה המוכב במסכת יומא אודות הכהן שגלה את הארון

איתא בגמרא יומא (נד.) מעשה בכהן אחד וכו' וראה רצפה משנה מתברותיה וכו' ולא הספיק לגמור את הדבר וכו' וידעו ביחוד ששם ארון גנוז וכו'. מתעסק בקרדמו הקד' הינו פענן קרדם לחפר בהם, צריך לעשות רק לשם שמים, שם שמים אין לו שעור:

ועשו לי מקדש

אוהב ישראל

רבי אברהם יהושע העשל מאפטא זיע"א

המשתוקק בכל לבו לעשות רצון השם נעשה משכו לשכינה

כאשר האדם הישראלי מביט ומסתכל ומבין בגדולת ורוממות הבורא ברוך הוא וברוך שמו, איך שהאציל וברא ויצר ועשה את כל העולמות הנפלאים והנוראים, והוא מקיף כל עלמין ומלגאו כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה.

ועל ידי זה בא לאהבה ותשוקה גדולה ודבקות רב לעבוד את השם ותפרף באהבה רבה וביראה רוממות ליחד ולקשר עלמין עלאין קדישין, ומה שעובד יותר ויותר כאפס ואין נחשב בעיניו נגד מה שמבין במחשבתו הזכה שלא יצא ידי חובתו, ועדין הוא מבחויץ.

ועל כן הוא מתאמץ ביתר שאת ועוז בעבודה תמה ונקיה, וכל מה שהוא עובד ועושה ביתר שאת והתאמצות גדול, הוא בא בעיניו ולבו ומחשבתו לשפלות יותר ולהכנעה גדולה, והכל הוא עבור אהבת השם ותפרף הבורע בלבו, ויודע ומבין גדלותו ורוממותו אשר אין כוח שום נבא להשיגו, כי הוא תפרף מושלל מהשגה, והוא אין סוף ואין תכלית.

ולבו של האדם הזה מתלהב ומתאנה ומשתוקק מאד לעבוד את הבורא ברוך הוא וברוך שמו בכל איברי וחושיו, ומחזק את עצמו ביתר שאת בכל האפשרי, וכן למדרגה זו של שפלות גדול בעיניו

שמים צריכים גם כן לחדש תמיד, ואם לאו נעשה הדבר רגילות וטבע שני, מצות אנשים מלמדה. הטבע מתנגד לקדשה, ולכן נקרא העולם כן על שם העולם שהקדשה נעלמת בו.

כאשר מרפס מיד מתגבר הטבע

כתיב ויהי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח יגו" (שם יז א), סתם כף לשמניחים ומרפס כבר גובר הטבע. פתיב ויהם הביאו אליו עוד נדבה בכקר בכקר' (שם לו א), הינו לעורר התחדשות. איתא בשפת אמת דמדכתיב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' מקלל שיש בכל איש ישראל נדיבות לשמים.

לכל אדם חשק ונדיבות שאינה מצויה בכברו

כתיב 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל' (דברים כח ז), הינו יותר מכל השמחות הנמצאות בעולם. 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' הינו שלכל אחד יש חשק ונדיבות ורצון מיחד מה שאין לאחר.

וזהו שאיתא במדרש (שמו"ר לג ח) שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא – יכולין הם ישראל לעשותו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אפלו אחד מישראל יכול לעשותו שגאמר 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו'.

יש לכוון בעבודת הבורא לשם שמים ולא כדי לזכות למדרגות

איתא בשפת אמת בשם אבי אדוני זקני ז"ל: ויקחו לי לשמי הינו שלא תהיה הפנה לזכות להשראת השכינה גם כן, רק לשמי ממש. ואיתא בשפת אמת על המשנה אל תעשם עטרה להתגדל בהם ולא קרדם לחפר בהם (אבות פ"ד מ"ה), הינו אפלו בעניני יחדות להתגדל במדרגות גדולות, צריך לכוון רק לשם שמים ולא לרצות להתגדל. ו'לא קרדם לחפר בהם' – הינו אפלו לפתח הספרות הגנוזות, זה גם צריך להיות לשם שמים.

אסור להנות מהקדשה

אסור להנות מהקדשה, ועל זה נאמר 'ולא יבאו לראות כבלע את הקדש ומתו' (במדבר ד ב), ואיתא (תנחומא במדבר כב) שהיה הארון מכלה בהם, הינו שהיו אז

הָאָרֶץ אֶת הָעֵדוּת גו' (כה י-טו), התורה, הרי השם 'הר המוריה' הוא על שם 'שִׁצְאָ מִמֶּנּוּ הוֹרָאָה לְיִשְׂרָאֵל' – מסנהדרין שהיו יושבים בלשכת הגזית.

העבודה כמשכן ובמקדש

וְכֵן עֲנִין הָעֲבוּדָה, דְנוֹסָף עַל הָעֵקֶר שֶׁקָּאֵי עַל עֲבוּדַת הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהֵיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, הָרִי זֶה גַם 'בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא גו' (ישעיה נז ז), וְזֶה שֶׁעַר הַשְּׁמַיִם' (בראשית כח יז).

גמילות חסדים כמשכן ובמקדש

וְכֵן עֲנִין גְּמִילוֹת חֲסִדִים, דְנוֹסָף עַל הַשְּׁפָעַת הַחֲסֵד לְכָל יִשְׂרָאֵל (ולכל העולם) עַל יְדֵי הַשְּׁלַחַן שֶׁבְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ (וכמב"ם בגמרא כ"ב כה:) הַרוּצָה וְכו' שֶׁיַּעֲשֶׂיךָ יִצְפִּין וְסִמְנִיךָ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן), הָרִי הֵיךָ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ עֲנִין הַצְדָּקָה וְגִמְלוֹת חֲסִדִים כְּפִשׁוּטוֹ, לְשִׁפְתַּי חֲשָׂאִין, שָׁבוּ הֵיוּ יִרְאֵי חֲטָא וְנִתְּנִים לְתוֹכָהּ בְּחֲשָׂאֵי וְעֲנִיִּים בְּגֵי טוֹבִים מִתְּפַרְנְסִים מִתוֹכָהּ בְּחֲשָׂאֵי' (רמב"ם ערכין ותרומין פ"ב ה"ב).

גם כמשכן הפרטי של כל אחד בכיתו יש לקבוע מקום לשלשת עמודי העולם הללו

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת בְּהוֹעֲשֵׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ שֶׁבְּבֵית פְּרָטִי בְּכָל מְקוֹם, דְּצָרִיף לְהִיּוֹת בְּכָל ג' הַקְּוִיִּים הַנִּלְוִי, קְבִיעַת מְקוֹם (וְאִירוֹן) לְתוֹרָה וְלַתְּפִלָּה, וְכֵן לְגִמְלוֹת חֲסִדִים עַל יְדֵי קַפַּת צְדָקָה (לְמוֹסְדוֹת תּוֹרָה בְּפִי כְּנִסְיוֹת לְתַפְלָה וּמוֹסְדוֹת צְדָקָה וְחֲסִדִים), וְעַל יְדֵי הַכְּנָסוֹת אוֹרְחִים כְּפִשׁוּטוֹ.

עשית המשכן בכיתו של כל אחד – שיכת לאנשים נשים וטף

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, דְכָשֵׁם שֶׁבְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּפִשׁוּטוֹ, אֵף שֶׁהוּא מִהַמְצָאוֹת הַמְּטָלוֹת עַל הַצְּבֹר, הָרִי כְּתֹב הַרְמַבְ"ם (כִּית הַבְּחִירָה פ"א ה"ב) שֶׁהַפֶּל תִּכְבֵּין לְכְּבוֹד וְלִסְעֵד בְּעֲצָמָן וּבְמִמּוֹנֵם אֲנָשִׁים וְנָשִׁים כְּמִקְדָּשׁ הַמִּדְבָּר, וּבְאֲבוֹת דְּרַבֵּי נֶתָן (פ"א א) אֵיתָא שְׁגַם הַטְּפָלִין הֵבִיאוּ לְנִדְבַת הַמִּשְׁכָּן – עַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא בְּוָעֲשֵׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ שֶׁבְּבֵיתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד, שֶׁהוּא דָּבָר הַשִּׁיף לְאֲנָשִׁים נָשִׁים וְטָף, וְכַמְבָּאֵר בְּאַרְכָּה בְּזֶה בְּמְקוֹם אַחֵר.

עשית המשכן בכתי כנסיות ובתי מדרשות ובכיתו הפרטי של כל אחד – מקרבת את בנין המקדש השלישי שיהיה נצחי

וְעַל יְדֵי מַעֲשֵׂינֵינוּ וְעֲבוּדָתֵנוּ בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת, בְּקִיּוּם הַעֲשֵׂיָה דְהַמִּקְדָּשׁ מֵעַט בְּכָלֵל בְּכִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְכִתֵּי מִדְרָשׁוֹת, כּוֹלֵל גַּם זֶה שֶׁכָּל אֶחָד מִקִּיָּם זֶה בְּכִיתוֹ הַפְּרָטִי, הָרִי זֶה מִבִּיא וּמְזַרְזֵוּ בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁבְּנוֹי וּמְשַׁכְּלָל הוּא יִגְלָה וְיִבֵּא מִשְׁמַיִם' (רש"י סוכה מא. ד"ה אי נמי).

ע"פ) עַל הַפְּסוּק 'וְעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכְכֶם' – בְּתוֹכוֹ' לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא 'בְּתוֹכְכֶם', בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, דְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִעֲשֶׂה מִקְדָּשׁ וּמִשְׁכָּן לוֹ תְּהַבְרֶךְ.

סמך הלכתי לקביעת המשכן אצל כל אחד ואחד מישראל בכיתו הפרטי

וְיֵשׁ לוֹמֵר שֶׁעֲנִין זֶה יֵשׁ לוֹ יִסוּד גַם בְּהַלְכָה, שֶׁהָרִי הַחַיִּיב דְּוָעֲשֵׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ שֶׁהוּא 'קִיָּם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים' (ילקוט שמעוני רמז סד) קִיּוּמוֹ אֲפִשְׂרֵי עַל יְדֵי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן, עַל יְדֵי שֶׁבְּכִיתוֹ הַפְּרָטִי קוֹבֵעַ מְקוֹם לְתוֹרָה וְלַתְּפִלָּה כו'.

וְאֵף שְׁגַם בְּנוֹגַע לְבֵית הַכְּנָסוֹת כְּתֹב הַרְמַבְ"ם (תפלה פ"א ה"א): כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בוֹ עֲשֵׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף לְהִכִּין לוֹ בֵּית שִׁיכְנוֹסוֹ בוֹ לְתַפְלָה בְּכָל עַת תְּפִלָּה. הָרִי שֶׁאֵין זֶה חַיִּיב מִצַּד עֲצָמוֹ אֲלֵא יִדְוָקָא בְּמְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בוֹ עֲשֵׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל.

הַנֵּה זֶהוּ רַק בְּנוֹגַע לְהַחַיִּיב, שֶׁהַחַיִּיב עַל הַצְּבֹר לְכְּבוֹד בֵּית הַכְּנָסוֹת הוּא רַק כְּשֵׁי שֶׁ עֲשֵׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחַיִּיב זֶה יֵשׁ בוֹ דִּין כְּפִיָּה, כְּהַמְשָׁף דְּכָרֵי הַרְמַבְ"ם 'כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לְכְּבוֹד לְהֵם בֵּית הַכְּנָסוֹת' – אֲבָל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁקוֹבֵעַ חֵדֵר אוֹ מְקוֹם מִיְחָד בְּכִיתוֹ לְעֲבוּדַת הַשֵּׁם, הָרִי יֵשׁ בְּזֶה 'קִיּוּם' הָעֲנִין דְּוָעֲשֵׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ.

בנין ארון ספרים ושלחן שעליו לומדים ומתפללים – נחשב ככניית 'משכן' פרטי

וּמוֹכֵן, דְכָשֵׁם שֶׁהוּא בְּבֵית הַכְּנָסוֹת, שֶׁאֲפִן קְבִיעוּתוֹ הִיא עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה בְּנֵי, וּבְכִנְיָן גּוֹפּוֹ יֵשׁ כְּמָה פְּרָטִים – בֵּן הוּא בְּכִית פְּרָטִי דְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁהַכְּנֵת וְקְבִיעַת מְקוֹם לְעֲבוּדָה אֵינָה רַק הַתְּהַלְטָה לְקַבֵּעַ מְקוֹם שָׁבוּ מִתְּפִלָּל (עֲנִי בְּרָכוֹת וְתַפְלָה שְׁעוּשָׁה לְעֲצָמוֹ שֶׁאֵינּוּ תַּפְלַת צְבוּר) וְלוֹמֵד תּוֹרָה וְכִיּוּצָא בְּזֶה, אֲלֵא בְּעֵקֶר עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה שֶׁל בְּנֵי וְכִיּוּצָא בְּזֶה, כְּגוֹן עַל יְדֵי בְּנֵי וְעֲשֵׂיָת אֲרוֹן-סִפְרִים לְתוֹרָה, וְשְׁלַחַן שֶׁעָלָיו לוֹמְדִים וּמִתְּפַלְלִים, וְכִיּוּצָא בְּזֶה.

כמשכן ובמקדש היו תורה עבודה וגמילות חסדים

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר בְּזֶה: מְצִינוּ בְּמִשְׁכָּן וּמִקְדָּשׁ שֶׁהֵיוּ בָהֶם כָּל שְׁלֹשֶׁת הָעַמּוּדִים שֶׁעָלִיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד, תּוֹרָה עֲבוּדָה וְגִמְלוֹת חֲסִדִים:

תורה כמשכן ובמקדש

תוֹרָה – נוֹסֵף עַל הָאֲרוֹן וְהַלּוּחוֹת שֶׁבְּמִשְׁכָּן וּמִקְדָּשׁ, 'וְעֲשׂוּ אֲרוֹן גו' וְנִתְּתָ אֶל

מֵאֵד, אֲשֶׁר מִמֶּשׁ כָּאֵין הוּא נֶחֱשָׁב בְּעֵינֵינוּ וּבְלִבּוֹ וּמִחֲשַׁבְתּוֹ, וְאֵז נִעֲשֶׂה דְכָא וְשִׁפְל רִוּחַ בְּאַמַּת, וְכַמְעַט הוּא בְּטַל בְּמַצִּיאוֹת.

אֵז וְדֹאֵי נִעֲשֶׂה לְבוֹ בְּחִינַת מִשְׁכָּן לְשִׁכְנֵיתוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלָּה, וְכִמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נז טו) 'אֲנִי אֲשַׁכֵּן אֶת דְכָא וְשִׁפְל רִוּחַ', וְהַגַּם שֶׁאֵינּוּ יְכוֹל לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּפוֹעַל כְּפִי מִחֲשַׁבְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה וְרִצּוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם הַלְזָה, עִם כָּל זֶה רַחֲמֵנָא לְכָא בְּעֵי, וְחֲשׁוּב בְּעֵינֵינוּ יִתְבָּרַךְ רְצוֹן לֵב הָאָדָם הַמְּשֻׁתָּקָק בְּאַמַּת וּבְלִבֵּי תַמִּים כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה יִתְקַן הַכָּל בְּפַעַל מִמֶּשׁ וְכו'.

וְכִמּוֹ שְׁנִדְבַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁעֲשֵׂה מִשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הִיךָ מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְכְּנוּ לְבוֹ תַקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי, תְּרוּמַתִּי יִי הוּא מְלִשׁוֹן הַתְּרוּמָמוֹת וְגִדְלוֹת, כִּי מִזוֹ הָאֵהָבָה וְהַתְּשׁוּקָה הַנּוֹכְבֵּדָת אֲשֶׁר בְּלִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּאַמַּת, אֵז נִתְּגַדֵּל וְנִתְּרוּמָם כְּכִיּוֹל הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ וְנִעֲשֶׂה מְזֶה מִשְׁכָּן וְיִדְרָה נֶאֱדָה בְּלִבָּא וּבְאֵיבָרִין דִּילֵיהּ (ראה תקו"ז כ"ב), כִּי רַחֲמֵנָא לְכָא בְּעֵי:

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסיוב זיע"א
על האדם לחשוב בלבו בכל עת שעדין לא זכה לבחינת משכן
הָאָדָם צָרִיף לְרֵאוֹת וְלַהֲסַפֵּל לְהִיּוֹת מִקְדָּשׁ וּמִשְׁכָּן לֵה' וְכו'. וְהַנֵּה בְּכָל פַּעַם צָרִיף לְהִיּוֹת מִחֲדָשׁ הֵיכַל וּמִשְׁכָּן לְהַשְׂרָאוֹת הַשְּׁכִינָה, וְלַהֲסַפֵּל בְּעֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁעֲדִין לֹא זָכָה לְזֶה בְּשִׁלְמוֹת הַגְּמוּר וּמִתִּי יִזְכֶּה לְזֶה, כְּמַבְאָר אֲצִלְנוּ כְּמָה פַּעַמִּים מַעֲנִין הַתְּחִדְשׁוֹת בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְזֶהוּ אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאָה אוֹתְךָ אֶת תְּכִנַּת הַמִּשְׁכָּן כו' (כה ט), אוֹתְךָ דִּיקָא, פְּרוּשׁ שֶׁהָאִישׁ בְּעֲצָמוֹ צָרִיף לְהִיּוֹת בְּחִינַת מִשְׁכָּן וְכִלְיוֹ לְשִׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, 'וְכֵן תַּעֲשׂוּ' לְדוֹרוֹת (רש"י), וְרוּמוֹ לְדָבָר הַהוּא תְּמִיד, וּפְרוּשׁ, שֶׁבְּכָל פַּעַם צָרִיף לִילָף מִדְרָגָה לְדְרָגָה וְלַהֲיִיּוֹת בְּחִינַת מִשְׁכָּן מִחֲדָשׁ, וְלַהֲיִיּוֹת בְּעֵינֵינוּ כְּאֵלוֹ לֹא זָכָה עֲדִין לְבְּחִינָה זוֹ:

לקוטי שיחות

רבי מנחם מנדל מליובאוויטש זיע"א
'ועשו לי מקדש קים לעולם – בתוך כל אחד ואחד מישראל
אֲמָרוּ חַז"ל שֶׁוָּעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ' (כה ח) קִיָּם לְעוֹלָם (ספרי בהעלותך יא טז. ויק"ר פב ב). וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל פִּי מֵאֲמַר רַז"ל (אלשיך

שָׁאוּ יְהִיָּה בְגָלוֹי בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת קִיּוֹם וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, שֶׁהָרִי יִהְיֶה בְּנֵן נִצְחִי שְׁאִינוּ זֶז לְעוֹלָם, מִקְדָּשׁ אֲדֹנָי כּוֹנֵנֵנו יִדְרֶךְ ה' יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד (שמות טו יז-יח), שְׁאִינוּ זֶז לְעוֹלָם כּוֹי וְלֹא לְעוֹלָם הַבָּא, בְּמִקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי תִכְף וּמִזֵּד מִמֶּשׁ (חל"ו עמ' 128 וראילך):

מחשוף הלבו

רבי יעקב אביחיצניא זיע"א

מורא מקדש ובתי כנסיות מפני השראת השכינה

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם. אֲפֹשֶׁר לְרַמּוֹ דְּנִקְדוֹת מִקְדָּשׁ הֵן נִקְדוֹת 'רְאָה', לְהוֹרוֹת דְּעַקֵּר מִמִּקְדָּשׁ וּבֵית הַכְּנֶסֶת הוּא שְׁיִרְגִישׁ הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ וְיִדַע שֶׁהַשְּׁכִינָה מְצוּיָה שָׁם, וְיִשֵּׁב שָׁם בְּמִוְרָא וּפְחַד שְׁהָרִי יוֹשֵׁב לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה, וּכְמוֹ שְׁאָמַר (תהלים נה טו) 'בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ בְּרִגְשׁוֹ', דְּהִינְנוּ שְׁיִרְגִישׁ וְיִדַע שְׁהָרִי הוּא בְּבֵית אֱלֹהִים, פְּרוּשׁ בְּבֵית שְׁאֵלְהִים מְצוּי שָׁם.

וְכִמוֹ שְׁאָמַר יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם (בראשית כח יז) 'מִה נִוְרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה פִי אִם בֵּית אֱלֹהִים', כְּלוֹמַר מֵאַחַר שֶׁהוּא בֵּית אֱלֹהִים הוּא נוֹרָא מְאֹד, וְהַיּוֹשֵׁב בּוֹ צָרִיף לִישֵׁב בְּמִוְרָא גְדוֹל וּבִקְדוּשָׁה. וְכִמוֹ שִׁתְּמָה יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם שְׁאָמַר (שם פסוק טז) 'אֲכֵן יֵשׁ ה' בְּמִקְוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יִדְעָתִי, וּפְרָשׁ רַש"י ז"ל שְׁאִם יִדְעָתִי לֹא יִשְׁנָתִי בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ כְּזֶה.

וְכִמוֹ שְׁאָמַר דוֹד הַמְּלָךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם (תהלים ח ה) 'וְאֲנִי בְּרַב חֶסֶדָּךְ אָבוּא בֵּיתְךָ אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדוֹשְׁךָ בִּירְאֶתְךָ, הַפְּנִינָה, אֲמַר דוֹד הַמְּלָךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, חֶסֶד גְּדוֹל וְרַב מְאֹד עֲשִׂיתָ עִמָּנוּ אֲשֶׁר זָכִיתָנוּ לְבוֹא עַד הַלָּם, שְׁאֲמַרְתָּ לָנוּ עָשׂוּ לִי בֵּית אֲשֶׁר שָׁם אֶהְיֶה מְצוּי עִמָּכֶם, וְכִינּוּן שְׁפָן הוּא, צְרִיכִים אָנוּ מִפְּנֵי כְּבוֹדְךָ הַמְּצוּי שָׁם לִישֵׁב בְּמִוְרָא וּפְחַד.

וְזֶה שְׁאָמַר 'וְאֲנִי בְּרַב חֶסֶדָּךְ אָבוּא בֵּיתְךָ', דְּהִינְנוּ חֶסֶד רַב עֲשִׂיתָ עִמִּי שְׁאֲמַרְתָּ לִי זֶה בֵּיתִי, הִנְנִי מְצוּי בּוֹ, בּוֹא וְשֵׁב עִמִּי, וְכִינּוּן שְׁפָן הוּא, מִשְׁעַת כְּנִסְתִּי בּוֹ אֲכַנֵּס בִּירְאָה, וְכָל יְשִׁיבְתִי שָׁם בִּירְאָה, וְזֶהוּ 'אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיְכָל קְדוֹשְׁךָ בִּירְאֶתְךָ':

בן ביתי

רבי אליעזר צבי מקמארנא זיע"א

על ידי למוד יש השראת השכינה | מעשה מהבעל שם טוב זיע"א

נודע מהמעשה שהיה בעיר ברדא בית הכנסת ששם היו לומדים בתורה יומם ולילה, שהיה שם הרב הגאון הצדיק רבי יחזקאל לאנדא זלה"ה ורב הצדיק רבי משה מאוסטרנא זלה"ה ועוד, עד עשרה, ועשו ביניהם גדר שלא יפסק התורה יומם ולילה מהם, כשהיה ישן אחד מהם ילמד חברו.

ואמר מרן רבנו הבעל שם טוב זלה"ה ששם השראות השכינה בקביעות בלי הפסק, לזה בא לשם פעם אחת בשנה ונתן להם תקון אחד זהב אדם. ואמר כף על ידי רשעים גמורים נתפרדו וכו'.

נמצא ששל ידי תורה יש שם השראות השכינה, לזה כתיב ועשו לי מקדש מקום מקדש על ידי למוד בתורה הקדושה, אז ושכנתי שכינה הקדושה בתוכם:

ענין הכרובים

אור יצחק

רבי יצחק מראדוויל זיע"א

עניני עולם הזה הם משל לעניני עולם הבא

אחי ידידי, אבינכם מעט, שהכרובים היו בדמות זכר ונקבה, וכמו שאמרו חז"ל 'ראו חבתכם לפני המקום כחבת איש ואשה', משום שכל הדברים שיש בעולם, הוא בכחינת יחוד הקדוש, הינו שמים וארץ הם בכחינת יחוד על ידי המטר, וכן באדם הגשמי איש ואשה.

וזה שאמר הוזהר הקדוש (זהר ח"א כד.) 'ומבשרי אֶחָזָה אֶלֹהִי' (איוב יט כו) מבשרי ממש, הינו מן האשה שנקראת בשם, שְׁנַאֲמַר 'שָׂאֵר בְּשָׂרוֹ' (ויקרא יח ו), וְזֶה 'ומבשרי אֶחָזָה אֶלֹהִי', הוּא הַיְחָוֵד הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הוּא מְשַׁל לְעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַפְּתוּב 'וְהוּא יִמְשַׁל כָּךְ' (בראשית ג טו), הִינּוּ כָךְ הוּא הַמְּשַׁל לְרִצּוֹן הַעֲלִיּוֹן, וְזֶה 'וְהוּא יִמְשַׁל כָּךְ' הִינּוּ כָךְ הוּא לְהַבִּין בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, וְדִי לְמַבִּין.

יצריף האדם לכוון ביחוד שלו להבין את הנמשל, זה היחוד שבעולמות עליונים יחוד קודש ברף הוא עם עמו

ישראל, כמו שכתוב בשיר השירים (ו א) 'אני לדודי ודודי לי היפה בנשים', שהשיר השירים הוא פלו משלים ואהבת קודש ברף הוא עם כנסת ישראל, כמשוש חתן על פלה.

וזהו 'והוא ימשל כף', הינו היחוד שלף יהיה למשל העליון, שאותו היחוד נמשך ממקור הקדוש עד עולם הגשמי למטה, והצדיקים במחשבותם הקדושים, המה מיתדים יחוד למעלה ביחודים למטה עד שנתעורר למעלה היחוד הקדוש, וזהו הפנימיות מכל התרי"ג מצות, שעל ידם מיתד יחודים למעלה, וכמו שהאיר לנו האר"י ז"ל ושערי אורה בזה:

תורה אור

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א

באור ענין הכרובים על דרך הפנימיות

כשהנוקבא, היא כנסת ישראל, עומדת פנים בפנים עם זעיר אפיון, ושיון בקומתו, ומקבלת גם כן המחין דאבא ואמא, וכתר אחד לשניהם. אזי נקראים 'אחים'. וזה היה על ידי קבלת התורה (דפנקא מחקמה ובינה) פנים בפנים.

והנה באצילות נקראים אדם הגדול 'אנפי רכרבי', להיות אור אין סוף מלבש גם בפלים, ולזאת איהו ונגרמוהי חד. ועל ידי המשפן ובית המקדש שצמצם שכינתו מבין בדי ארון בעשיה, אזי נקראים זעיר ונוקבא 'אנפי זוטרי' בגמרא, והן הן הכרובים. ולפי שעולם העשיה עולה לאצילות ג' פעמים בכל יום, לכן יש לכרובים כפפים פרושים למעלה לעופף לאצילות.

ונודע שהזעיר אפיון הוא תכלית ירידת אור אין סוף מלמעלה למטה בכדי להאיר אחר כך לבריאה יצירה עשיה על ידי הנוקבא, שהיא אמא תתאה, שהוא מקור בריאה יצירה עשיה שבאצילות.

באור 'כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה'

לכן כתיב כרוב אחד מקצה מזה (כה ט), הוא קצה אור אין סוף שבזעיר אפיון, וכרוב אחד מקצה מזה הוא מקור בריאה יצירה עשיה ושרשם שבאצילות, שמתלבש בהם גם כן אור אין סוף על ידי המחין דאבא ואמא, הנותנים בראש הנוקבא על ידי זעיר אפיון בעלה דרף

החסידים שיקח אותו עמו, והחסיד ההוא לקח אותו, (ומסתמא שאל רשות מהוריו שהסבמו שיקח אתו את הילד על אחריותו והשגחתו).

כשהגיעו לחצר הרבי נכנסו בקדש פנימה ודחקו את עצמם בין הצבור הרב שהגיעו ליום טוב ורצו לקבל שלום מהרבי, ושם נעצר הילד ונשאר עומד על מקום אחד, מתבונן ומסתפל בצורת הצדיק הרב הקדוש מרוזין.

וכאשר הרב הקדוש מרוזין הרגיש בהסתכלות הילד עליו, קרא אותו לפניו, וישאלו מה אתה מסתפל כל כך עלי, ויגנהו הילד לפי תמו: שמעתי אנשים אומרים שהרבי הוא מלאך, ואני למדתי באקדמות שמלאך יש לו שש כנפים, ועל כן אני מתבונן על הרבי כי בראוני לראותם.

אז קרא הרב הקדוש וצ"ל להגבאי שלו, ויאמר לו: קח נא את הילד הזה אל הבית פנימה, והראהו את שש פני שתנני ה', וידע הילד שאלו הפנים הקדושים המה שש הכנפים שלי.

המסר העולה לענין חנוך הבנים | הרמז לכך בענין הכרוכים

ומעובדא זו יוצא לנו מוסר רב, להתאמץ לגדל ולחנך את הבנים לתורה, כי הבנים הם הכנפים להגן על ההורים, ועל כן מצינו במשכן בהפפרת שעל ארון העדות, צוה השם יתברך לעשות שנים כרבים וגו' (כה יח), ומפרש רש"י ז"ל בשם רז"ל שהכרוכים דמות פרוצוף תינוק להם, ואמרה תורה והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם וגו' (פסוק ט), והינו לרמז על הנ"ל שהבנים הם הכנפים להגן על ההורים, וכמאמרם ז"ל (סנהדרין קד) ברא מזכי אבא. (פרשת וישב הערה ב):

בעת ההוא מתגבר עליו היצר הרע וצריך ללחם נגדו.

ובימי הזקנה שכבר פסק ממנו פח התאנה, אף גם המעשים טובים שעושה הם בלא פח, וצריך להתאמץ מאד לעבד הבורא בעת זקנתו בכח כמו בימי בחרותו, ועל זה בקש דוד המלך עליו השלום 'אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני' (תהלים עא ט).

ונודע אשר שנות האדם נחלקים על ג' זמנים – ערב, מועיל, טוב. וזה ועשית שנים כרבים מקשה עולה ערב מועיל ט"ב. ועשה כרוב אחד מקצה מזה, הינו בימי בחרות יתחזק כנער לעבד הבורא וללחם מלחמת היצר, וכרוב אחד מקצה מזה הינו גם בימי זקנתו יתאמץ כנער לעבד השם יתברך בחשק והתלהבות נמרץ בלי עצלות, ותבת 'כרוב' הוא 'כרבא', לשון נער כמו שפרשו חז"ל (סוכה ה):

נעם אליעזר

רבי אליעזר זוסיא מסקוילען זיע"א

מעשה בהרב הקדוש מרוזין זיע"א

לכבוד קדשת אדמו"ר מרוזין זצוק"ל היו ששה בנים צדיקים מפרסמים, ושמעתי מפי זקן חרד וחסיד המנוח רבי יוסף שטיין עליו השלום מששערנאוויץ, ששמע מחסידים זקנים, שבעיר קאלאמיי במדינת גליצ'א, שם התגוררו הרבה חסידיו רויזין, התכוננו פעם לפני איזה יום טוב לנסע לרוזין לקיים מצות חיב אדם להקביל פני רבו ברגל (ר"ה טו):

ועמד שם ילד אחד שאביו לא היה בין החסידים, ובראותו העגלות וההכנות של החסידים נתלהב לבו גם הוא, והשתוקק מאד להצטרף עמהם בנסיעתם, ובקש את אחד ממפייריו מבין

מעבר לכו, ולא בדרך התלבשות ממש כמו שהוא בזמן שאינו שנה בקומתה עמו, רק מהתזה ולמטה פנוע.

הטעם שהיו הכרוכים מקשה מהפפרת | באור סככים בכנפיהם על הפפרת

והכרוכים נעשים מקשה אחת מהפפרת, שהוא בחינת כתר לשניהם, וגם בחינת מקיף על הלוחות שבארון, שהן בחינת יסוד אבא שנתלבשו בעשיה בזמן המשכן והמקדש. ובזמן עליית הכרוכים הם מעלים גם הפפרת והלוחות לאצילות. לכן פתיב סככים בכנפיהם על הפפרת (פסוק ט), שהפפרת עולה עמהם.

ענין הכרוכים אחר החרבן

ואחר החרבן נסתלקו זעיר וניקבא שבאצילות למקומם, ולא חזרו להתלבש עוד בעשיה גשמיות אף בבית שני, כי נגנזו הכרוכים. אלא רק בבחינת פנימית העולמות על ידי עסק התורה של התנאים שבימי בית שני ואחריו בהלכות, שהן פנימית רצון העליון שלא נתגלה בחקמה עלאה הוא תורה שבכתב, וכנודע ממה שנאמר 'אשת חיל עטרת בעלה' (משלי יב ה):

עטרת ישועה

רבי יהושע מדז'יקוב זיע"א

שני הכרוכים רומזים לימי הבחרות ולימי הזקנה | גם בימי הזקנה יתגבר לעבודת הכורא בחשק והתלהבות

ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם וגו', ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה (כה יח-ט).

נראה כי צריך לקשר ימי הבחרות בימי הזקנה וימי הזקנה בימי הבחרות, כמו שנאמר ויכמיך דבאך (דברים לג כה), כי בימי הבחרות האדם הוא בכח ויוכל לעבד הבורא בחשק נמרץ, אף לעמת זה

פרשת תרומה

(דברים יג) 'ולעבדו בכל לבבכם', ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית ב) איזוהי עבודה שהיא תלויה בלב, זו תפלה. שצריך פונה בלב בשעת התפלה, ואם אין אדם מכוון לבו בשעת תפלה, רק

תפלה בלא כונה אינה מתקבלת ואינה פועלת את התקון הראוי

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה. אפשר לרמז על התפלה, דידוע דעקר תפלה היא בלב, כמו שנאמר

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ירכנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מוציא הדברים בפיו ולבו כל עמו, אין תפלתו מתקבלת.

והתפלה נקראת דברים העומדים ברומו של עולם (ברכות ו:), והטעם, משום שהתפלה היא דברים, והדברים הללו עולים לשמי מרומים ועושים פעולה ומעלים השכינה מעלה מעלה, ולא שניף שתעשה הפעולה הזאת כי אם בכונת הלב כראוי:

באור הפסוק על פי הנ"ל

וזהו שאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, היא התפלה הנקראת דברים העומדים ברומו של עולם. והנהירם והודיעם דעקר התפלה היא בלב, וזהו מאת כל איש אשר ידבנו לבו, דהינו, מכון לבו כראוי בשעת התפלה, ממנו תקחו את תרומתי, דהינו תקבלו את תפלתי, ומי שאינו מכון את לבו רק הדברים מהשפה ולחיוץ, לא תקבל תפלתו.

ויקחו לי תרומה מאת כל ראשי תבות מלכות, לרמז דעל ידי התפלה מתרוממת ומתעלית מלכות שמים, שהיא השכינה:

לקוטי מהרי"ל

רבי יהודה לייב מזקלמוב זיע"א

על אף שהתבודדות היא מעלה טובה אין להתרחק מחברת הצדיקים

התורה הקדושה כשמה בן היא, תורה לנו הדרך גלף בה ואת המעשה אשר נעשה, בהיות כי יתלה לבות בני אדם לעבודת השם ותברך לעבדו בלב שלם ובנפש חפצה, זאת העצה היעוצה מהתורה אשר בה מלכים מלוכו ועצתה תכון לעד.

זאת תהי תורת האדם והנהגתו הישרה, לפרש את עצמו מבני אדם ולישב בהתבודדות, כי אז ישפיל ויצלית לתקן את עותתו ולעבד עבודתו, כי בשבתו לבדו ברעיונים שקטים ובסעעפים שבותים ומורגעים, אז יפלט מעגל ישר ויישר ארחותיו בכל מדותיו.

אמנם בן יצר סוכן בו יפתהו להרחיק את עצמו גם מחברת צדיקים, אחר כי התבודדות טוב הוא להשפיל ונחמד הוא מאד, לכן זאת להרחיק גם מחברת הצדיקים, לישב סגור ומסגר באין יוצא וקא בפתחי נדיבי עצמו המתנדבים

ומכרכים השם ותברך בעבודתם העצומה והקדושה.

לזאת פאתה התורה הקדושה להזהיר לכל מי אשר יראת ה' נוגע בלבו, וקא בכל אונ נפשו לגשת אל הקדש, עבודת משאוי בכסף ותשוקה הוא נושא, שיהיה כל מגמתו וחספזו לקרב עצמו אל הצדיקים נדיבי עם, כי על ידם צוה ה' את הברכה וחסים עד העולם.

כי אז ישפיל ויתרומם ויתנשא בעבודתו, פאשר יפקחו עיניו והמה יורהו, ודבריהם הקדושים בלבת אש יעוררוהו ויחזקוהו בעבודתו, יהיה מתאבק בעפר רגליהם וישתה בצמא דבריהם, ובנה ישיג ארחות חיים, וכל הפורש מהם פאלו פורש מן החיים הנצחיים, וכל המקרב את עצמו אליהם, עליו נגה אור, כי הם עיני העדה המדריכים אותנו בדרך הישר ונתיב האמת כו'.

באור הפסוק על פי הנ"ל

והנה ידוע כי מלת תרומה יש לו שני פרושים, הפרשה, גם התרוממות. ובזה נבוא לפרש הפסוק אשר התחלנו. **דבר אל בני ישראל ויקחו לי** – הינו לי לשמי, כי יקחם לבותם השהורות לעבודת הקדש. תרומה מאת כל איש – הינו הפרשה והרסקה מאת כל בני אדם לישב בהתבודדות.

אך לא יהיה לבם נפתה להרחיק את עצמו מחברת הצדיקים, לכן עצת תורה הקדושה תנחנו, אשר ידבנו לבו – הינו הצדיק הקדוש נדיב לבו, וביאף תקחו את תרומתי – התנשאות והתרוממות לעבודת השם ותברך, כי בדרך בו באמת ויבתמים ממנו תלמד להבין ולהורות דרך בקדש:

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (ויקחו לי תרומה - לי לשמי, תרומה - הפרשה זירשו לי מממונם נדבה, רש"י) (כה ב)

תפארת שמואל

רבי שמואל זבני מאלכסנדר זיע"א

הפוסק באמצע משא ומתן לעבודת ה' – מפריש מממונו נדבה לה'

ויקחו לי תרומה, פרש רש"י ז"ל לי לשמי, פרישו לי מממונם נדבה, והרב הקדוש מאמשאנאו בן כבוד קרשת

איתן הזקן מווארקא זצלה"ה פרש: אם אדם עוסק במשא ומתן, ובאמצע משא ומתן פורש את עצמו והולך לעבודת ה', זה הוא שמפריש ממנו נדבה לה'.

והפרוש בדבריו הקדושים, שאם ידע במסחרו שכל תהלוכותיו היא מצדו ותברך שמו כי הוא הנותן לו פח לעשות חיל, ועוסק באמונה, זו הוא נדבה לה':

בטבעת הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו

(כה טז)

בית יעקב

רבי יעקב מאיז'ביצא זיע"א

הלמוד מאי הסרת הבדים מהארץ – אף בעת חלשה אין לסור מלהגות בתורה

והנה מעולם לא הסירו הבדים מן הארון לגמרי, להורות על מה שכתוב 'והגית בו יומם ולילה' (יהושע א ח), שהאדם צריך להיות תמיד ולעולם חושק ותאב לתורה, ורק מה דכתיב 'ושמו בדין' (במדבר י ט) שמתחלה לא עמדו הבדים ביישר ובמכון, רק נטו לזה ולזה.

אבל בארון תמיד היו תקועים – להורות שאפלו בשעה שהגוף נתיגע ונחלש מלעסק עוד בדברי תורה, הינו כמו שהבדים לא היו תקועים ביישר ובמכון, מפל מקום להסירו לגמרי לא יסורו הבדים.

וכמו בן מורה על האדם, שאפלו בשעה שהגוף נחלש ונלאה מלעסק בתורה, אף על פי כן תחשק נפשו לתורה, ויעשה פעולה שיוורה על זה שבאמת רצונו וחשקו לדברי תורה רק שאינו יכול, וזה הוא כדאיתא בגמרא (ברכות כח) רב זירא כי הוה חליש מגירסא, הוה אזיל ויתיב אפתחא דבי רב נתן בר טובי, אמר פי חלפי רבנן אז איקום מקמייהו ויאקבל אנגרא:

ונתת אל הארץ את הערת אשר אתו אליך

(כה טז)

לקוטי הלכות

רבי נתן מבדקלג זיע"א

הלכות נקראים 'עדות' משום שהתורה היא עדות על אלקותו יתברך

בכל מעשה המשפן ובכל התורה נקראת התורה בשם עדות וכו', כי התורה

התאונה של העניים החסידים ואנשי מעשה המשותקים לקדש השלחן ולהעלות כל הדברים הגשמיים לרוחניים, וכל מאוים בכל העניים הוא רק למען לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו, לכן תרחם עליהם להמתיק מעליהם דינים בחדשים ורחמים ותמשיך עליהם שפע פרנסה טובה וכל הישועות וכו'.

תנאי לקדשת השלחן – שיהא משאו ומתנו באמונה ללא חשש גזל ואונאה

אמנם תנאי נדרש לקדשת השלחן, והוא שלא תהא בפרנסתו חשש גזלה ואונאה חס ושלום, וצפית אתו זהב טהור השלחן יהא זהב טהור, משאו ומתנו באמונה, טהור מחשש אונאה וכיוצא בזה.

זה"ב טהור גימטריא יוס"ף במלוי א', שאין צריכין להביא פרנסה על ידי ערמות ואונאה חס ושלום, פי אפשר להמשיך פרנסה על ידי קדשת יוסף דהוא השליט והמשביר.

עקר קדשת השלחן הוא בשבת קדש | בכח קדשת השבת נהפך הכל לרוחני

והנה עקר קדשת השלחן הוא בשבת קדש, ואמרו חז"ל (שבת פו:.) הכל מודים דבשבת נתנה תורה, לכן אכילת שבת קדש מסגל לזה ביותר, ובכח קדשת שבת קדש נעשה מהכל רוחני ואור התורה מאיר גם להקמח, וכמו שפרשתי בנסח הזמירות על פן כל איש בינו יקדש (יום זה מכבוד) אשר גם בשתיית היין יקדש עצמו לשמות בדיעת לכבוד שבת קדש.

באור מאמר חז"ל ששני מלאכי השרת מליין לאדם בליל שבת ומכריכים יחי רצון שיהא לשבת אחרת כן

ובזה פרשתי מאמר חז"ל (שבת ק"ט:) שני מלאכי השרת מליין לו לאדם פיון שמוצאים גר דלוק ומטה מצעת אומרים יהי רצון לשבת אחרת כף, ולכאורה מהו ההתפעלות שלהם מענינים הגשמיים.

אמנם הענין הוא פנפון, אשר גר דלוק האור של שבת מאיר בתוך ביתו – בתוך השלחן ובתוך המטה – גם שם מוצאים אור מאיר בקדשת שבת, וזאת מפעיל עליהם ביותר לומר יהי רצון לשבת הבא כן, כי הוא מרומם הגשמי לרוחני.

מתאספים אצל הצדיק בשבת כדי ללמד כיצד לקדש השלחן | מעלת הרקודים בשבת

ולכן מתאספים יראי ה' אצל הצדיק אמת לקבל עצות והדרכות לעבודת השם יתברך וללמד דעת לקדש השלחן, ועוסקין

על ידי זה מהפכין מדת הדין לחממים | הרמו במאמר 'אם אין קמח אין תורה'

ובהתהפכות חמר לצורה מהפכין דין לחסד ורחמים כדאיחא בפפרים הקדושים, וממילא ממשכין ישועות והשפעות טובות, וזאת על ידי קדשת השלחן שיהיה שלחן שאמרו עליו דברי תורה (אבות פ"ג מ"ג), פרוש לקדש השלחן למדרגה גבוהה שיהיה כמו דברי תורה, וזהו 'שאמרו עליו' – על השלחן עצמו שהוא – 'דברי תורה'.

וזה אפשר לבאר במאמר חז"ל (שם פ"ג כ"א) אם אין קמח אין תורה, ומאחר שהקמח אמצעי לקיום התורה ממילא מכניס אור גם להקמח.

ענין התקדשות החמר הוא לעשות כל המעשים טובים לשם שמים וללא פניות | רמו נאה בלשון הפסוק בתהלים

וגם ענין העלאת החמר הוא לעשות כל העובדין טבין בלי פניות רק לשם ה'. וזה יש לבאר בפסוק ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו תאות ענוים שמעת ה' תכין לבם תקשיב אונן (תהלים י טו-יז), אנו מבקשים על מחית עמלק שיהיה אבדו גוים מארצו, וכל מבקשנו בזה הוא לתכלית ה' מלך עולם ועד, למען התגלות כבוד מלכותו יתברך.

וקאמר להלן תאות ענוים שמעת ה', פרוש התשמע ה' איזה תאנה יש לענוים ואנשי מעשה, תכין גימטריא תלמודי, לב"ם הינו מחשבה שבלב, תקשיב אונן גימטריא דו"ד במלוי י' – כל משאלות לבכם ומחשבותם בבקשת אבדו גוים מארצו הוא רק למען יוכלו לעסק בתלמוד תורה ולמען יתרום קרן מלכות בית דוד והיה ה' מלך עולם ועד וכו'.

הרמו בפסוק 'ועשית שלחן עצי שטים' | יש לקדש השלחן בקדשת התורה והשבת

ובזה יש לפרש הפסוק ועשית שלחן עצי שטים וגו', שלחן עצי שטים גימטריא לח"ת העד"ת הינו תורה, עצי שטים גימטריא וינ"ח ביו"ם השביעי, הרי שבת, ועשית שלחן עצי שטים פרוש תקדש השלחן בקדשת תורה ושבת, שיהיה שלחן שאמרו עליו דברי תורה, עשי"ת נוטריקון תאות ענוים שמעת ה'.

על ידי כן מעוררים רחמים

ועל ידי עבודה פזאת אנו אומרים לפני ה', שמע נא רבוננו של עולם את

היא עדות גדול עליו יתברך, פי מי שיש לו מח אמת בקדקדו יוכל לראות בעיני שכלו היטב את מציאותו ואחרותו ויחודו יתברך על ידי התורה הקדושה, פי כל בעלי דעה ושכל אמת יעידו ויגידו שאי אפשר בשום אופן בשום שכל לבדות תורה פזאת מלב חס ושלום וכו'.

כי מהיכן לוקחין תורה פזאת, מן בראשית עד לעיני כל ישראל עם כל דקדוקיה ופרטיה וכו', וכל שאר הספרי נביאים וכתובים וכל הש"ס ומדרשים ומפרשיהם וכל הפלפולים והחדושים שבהם, וכל סתרי התורה שגלו הרשב"י ותלמידיו והאר"י ז"ל.

וכל הגבורות והנוראות והנפלאות שבהם אשר תסמר שערות ראש האדם המעין בהם, אפלו מי שאינו מבינם לתכליתן, עם כל זה מעט דמעט שמתנוצץ לו מדבריהם הפל יודו ויאמרו שאי אפשר לבדות חס ושלום דברים פאלה מלב בשום אופן.

וכן כל ההתגלות והחדושים נפלאים ונוראים שגלו הצדיקים בדורות שאחריהם עד היום הזה, פי עדין ה' יתברך עמנו גם בדורות האלה שראינו עין בעין התגלות חדושים נפלאים ונוראים שאי אפשר לגלותם בשכל אנושי בשום אופן אם לא בשפע אלקי הנמשך מהיחיד הנעלם יתברך שמו לעד. על פן כל דברי התורה הקדושה יעידון ויגידון פי ה' אהד ושמו אהד, על פן נקראת התורה 'עדות' בכל מקום (הלכות עדות ה"ד):

ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו וגו' ועשית לו מסגרת טפח סביב (כה)

(כח-כה)

אמרי חיים

דפי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א השלחן רמו להתהפכות החמר לצורה וקדוש הגשמיית

ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו וכו'. נראה לרמו פאן ענין התהפכות חמר לצורה – שהוא עקר עבודת האדם לרומם החמר ולהעלות כל ענינים הגשמיים לרוחניים על ידי שימשה הכל רק למען כבוד מלכותו יתברך, לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

והאנשים הנלוים אליהם וסורים למשמעתם הם כחינת אהל על המשכן

כשישראל עוסקים בתורה ובמצוות הם נעשים משכן להקדוש ברוך הוא – שהוא משרה את שכינתו עליהם כמו שכתוב 'ושכנתי בתוכם נאם ה' (זכריה ב יד), ולכן כל ישראל כלם בכלל הם דגמת המשכן וכליו.

וכמו שמצינו במלאכת המשכן שצוה השם יתברך לעשות המשכן וכליו מדברים החשובים כסף וזהב ונהשת ותכלת וארגמן כו', פדי שיהא לכבוד ולתפארת לשמו הגדול הקדוש והנורא.

וגם צוה לעשות אהל לכסות על המשכן מדברים פשוטים כמו שכתוב 'ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן', פי עקר הכבוד והתפארת צריך להיות בתוך הבית שהמלך שוכן בתוכו, אבל האהל הנעשה לכסות בפני הגשמים יכול להיות מאיזה דברים שיהיה.

כך יש בישראל בני עליה אשר בתורת ה' חפצים ובתורתו יתגו יומם ולילה והם קשורים ודבוקים תמיד בשמו יתברך, הם נקראים משכן ה' - שהוא כפיכול שוכן בתוכם ממש. אבל האנשים הפשוטים הנלוים אליהם וסורים למשמעתם לילך בדרך השם יתברך ונזקקים בכבוד התורה ולומדיה – הם דגמת האהל על המשכן:

והשלחן תתן על צלע צפון (כו לה)

נר ישראל

רבי ישראל מרוז'ין זיע"א

בעת התעסקות בענינים גשמיים יש לשים עין אל הקדשה הצפונה בהם

מה שאנו אומרים קודם כל מצוה 'לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ליחדא שם י-ה ב-ה', הפונה בזה, פי בתבות אכילה, שתיה, זיקה, ביאה ושינה, תמצא בכל אחת מהן אותיות י-ה, (ואיל) ובתבות עבודה, תורה, מצוה וקדשה תמצא בכל אחת מהן אותיות ו-ה, שהאדם צריך לעבוד את ה' בין בתורה ובין באכילה ושתיה שיה בשנה, פי זה בלא זה לא פלום הוא, אלא צריכים לחבר הגשמי והרוחני כאחד, וזהו – 'ליחדא י-ה ב-ה'.

אבל ידוע, שהדרך לעבוד את ה' בענינים גשמיים, הנהו דרך עבודה פנימית ונסתר להעלות את הטמון ומה שצפון בתוך הדברים הגשמיים, מה שאין פן

והאויבים להפגס ולשלט בכני ישראל, פי נגדרו הפצרות בגדר שלם, ונזפה במהרה למחית עמלק ותורמנה קרנות צדיק, אמן פן יהי רצון.

ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה (כה לא)

דברי אמונה

רבי אברהם יצחק מתולדות אהרן זיע"א

המנורה רמז לאורות הקדושים

יש לכאר בזה, דהנה נודע כי המנורה רומז להאורות הקדושים, שבזמן שבית המקדש היה קיים היו האורות נשפעים לכני ישראל על ידי המנורה, וגם כעת יכול כל אדם מישראל להרגיש חיות והשתוקקות גדול להשם יתברך על ידי הופעת אורו יתברך עליו מכת נשמתו הקדושה המאירה בו שהיא חלק אלוה ממעל.

כאשר האדם מתגשם אינו יכול להרגיש אורות הקדשה

אך כאשר הגוף נתגשם על ידי תאוות ועברות רחמנא לצלן, נתטמטם הלב ואינו מרגיש שום הרגש דקדשה, אמן כשאדם מוכף עצמו על ידי תשובה שלמה ושבירת התאוות לכבוד ה', אז ממילא איר בו אור נשמתו הקדושה וזוכה להרגיש האורות הקדושים והשתוקקות גדול להשם יתברך.

וכמוכא בזהר הקדוש (ח"ג פסוק). וזה לשונו: אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה וננהיר, גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא וכו', עד כאן לשונו.

הרמז בלשון הפסוק ודברי רש"י

וזהו מקשה, פרש רש"י מכת קורנס, הינו שעל ידי שאדם מכתת גופו ושוכר תאוותיו לכבוד ה', על ידי זה תעשה המנורה מאליה, וכפרוש רש"י, ורצונו לומר זוכה הוא להרגיש ממילא האורות הקדושים פיון שהוסר מסך המכדייל:

ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן (כו ז)

טפתי צדיקים

בשם רבי משה מאוהנעל זיע"א

הצדיקים הדבוקים תמיד בהשם יתברך ובתורה יומם ולילה הם כחינת משכן ה'

בשירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא ויוצאין במחול ורקודין לכבוד שבת קדש, ומאד גדלה מעלת עבודה זו כמבאר בספר הקדוש תורת חיים פרשת ויצא (עה"פ ושא יעקב).

רמז ענין הרקודים סביב – גדר שלם ללא פרצה שלא יהא למזיקין מקום לכנס

ושמעתיו מאבי אדוני מורי ורבי הקדוש זי"ע, אשר אם נפרץ גדר אין חלוק בין פרצה מרבה למועטת, פי בשניהם יש מקום למזיקין להפגס ולהזיק, והחלוק הוא רק בתקונו, פי לפרצה כל שהוא די בתקון מועט.

וזה מרמז בענין הרקודין שעושין עובדי ה' מחול סביב, לרמז על גדר שלם בלי פרצה שלא יהא מקום להקלפה להפגס, וכנה נתקדש השלחן לרוחני ונמתקו הדינים ברב חסדים וממשיכין ישועות והשפעות טובות.

הרמז בלשון הפסוק 'זר זהב סביב'

ז"ר זה"ב סביב עם האותיות גימטריא ר"ק"ה, וזה"ב נוטריקון ה'ב'וחר ב'שירי זמרה, לעשות זר זהב לשלחן, והיא עבודת הרקודין של יראי ה' העוסקין בזמירות ושירות לה' יתברך שמו, ופרש רש"י ז"ל 'כמו שאומרים שלחן מלכים', הפונה שיהא בהתחברות לצדיקים מאן מלכי רבנן וכו'.

התאספות בשבת צריך להיות מתוך חמימות והתלהבות

אמנם עבודה הזאת צריכה להיות בתשוקה חמימות והתלהבות, לא כמצות אנשים מלמדה, אלא תבער בו אש התשוקה והצמאון, וכמו שפרשתי הפסוק 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד' (תהלים קלג א), 'אחים' לשון חמימות, אשר התאספות האחים בשבת תהיה בחמימות.

הרמז בלשון הפסוק 'טפח סביב'

וזה טפח סביב, לשון טופח על מנת להטפוח, אשר 'סביב', הינו המחול והרקודין יהיו בחמימות, וכן טפ"ח עם הכולל גימטריא חמ"ם, גם יהיה מסגרת, לשון סגור ומסגור, הוא ענין התבודדות בלי פניה, רק הפל בדבקות לשם ה' יתברך.

'ועשית לו זר זהב למסגרתו סביב' רמז לכקשת רחמים

וכזה נבקש מאת ה' ועשית לו זר זהב למסגרתו סביב, ז"ר נוטריקון ז'כר ר'חמ"ך, שתזכר לנו רחמים להמתיק הדינים ברב חסדים, ו'עשית זר זהב למסגרתו סביב' – תספך עלינו שלא יוכלו הקלפות

שָׁהָה כַּעֲשֵׂר שָׁבַת תְּשׁוּבָה, דְּאִיתָא (רש"י ויקרא א א) מָה הָיָה הַפְּסָקוֹת מְשַׁמְשׁוֹת לְתַן רִוַח לְהַתְּבוּנָה.

ענין הארבע פרשיות

דְּהֶעֱנִין ד' פְּרָשִׁיּוֹת – עֲצוֹת וְסִיּוּעַ לְעִבּוּדַת הַשָּׁם, 'שְׁקָלִים' מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֵנו לְבוֹ' (כה ב) נְדִיבוֹת הַלֵּב, וְעַל יְדֵי זֶה בָּאִים לְמַחֲזֵת עֲמֻלָּה, וְאַחַר כֵּן 'פְּרָה' לְהַתְּשֵׁר, וְאַחַר כֵּן 'חֲדָשׁ' הַתְּחַדְּשׁוֹת לְעִבּוּדַת הַשָּׁם, וְהַפְּסָקָה בֵּין הַפְּרָשִׁיּוֹת לְהַתְּבוּנָה וְלְשׁוּבָה לְד'.

אחר חטא העגל נצרך עצות וסיוע להתקרב | סיוע מכח השבת ובפרט בשל"ס

וְקִרְבָּם חֲטָא הֶעֱגֵל הָיָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַדְרַגְהָ גְדוּלָה, וְאַחַר כֵּן נִפְלוּ, וְנִצְרָף עֲצוֹת וְסִיּוּעַ לְחֹזֵר, וְגַם שָׁבַת מְסֻעַ לָזֶה כִּי הִפֵּל שָׁב לְשֵׁרְשׁוֹ, וְאִיתָא בְּזִמְנָה שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת רַעוּא דְרַעוּיָן וְהַגִּידוּ קְדַמוּנִים שֶׁהִזְמִין לְשׁוּבָה לְתִשְׁבָּחָה בְּיוֹתֵר. וְזֶה לְתַן רִוַח לְהַתְּבוּנָה כְּדַכְתִּיב 'וּלְכַבּוּ יְבִין וְשָׁב וּרְפָא לוֹ' (ישעיה י"ב).

הרמז בג' תרומות שנאמרו כאן

וְאִיתָא (רש"י כה ב) ג' תְּרִימֹת נֶאֱמַר כָּאֵן, אוֹלֵי לְרַמּוֹז עַל ג' זְמַנִּים בְּשַׁבָּת, בְּקַע לְגִלְגַּלַת לְכָל יְחִיד, וְהִב' תְּרִימֹת הַמִּזְבֵּחַ לְקַרְבָּנוֹת צְבוּר בְּיַחַד, וְהִג' תְּרִימֹת הַמִּשְׁכָּן לְכָל־לוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְאַחֲדִין בָּלָם, וְזֶה הִזְמִין בְּסוּף הַשַּׁבָּת שֶׁמִּתְאַסֵּף כָּל הַהָאָרוֹת מִהַשַּׁבָּת וְשָׁב הִפֵּל לְשֵׁרְשׁוֹ וְכָלֵם מִתְאַחֲדִין, וְהִבֵּן (שנת תש"ט):

חדש אדר כנגד יוסף הצדיק | זמן התבוננות תשובה והקאת היצר

וְאִיתָא בְּשַׁפְתֵי אַמֵּת י"ב חֲדָשִׁים כְּנֶגֶד י"ב שָׁבָטִים, אֲדָר כְּנֶגֶד יוֹסֵף הַצַּדִּיק י'סֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר' (בראשית ל כד) זֶה בִּינָה 'וּלְכַבּוּ יְבִין' (ישעיה י"ב), וְכַתִּיב 'וְהָיָה אִם בֵּן הַכּוֹת הֲרָשָׁע' (דברים כה ב) גַּם כֵּן לְשׁוֹן בִּינָה. הִזְמִין לְהַכּוֹת אֵת הַרָשָׁע שְׁבִתוֹף כָּל אֲדָם.

וְאִיתָא (תענית כט) מֵאֵן דְּאִית לִיה דִּינָא

בְּהַדִּי גוֹי – זֶה הֶרְמִז עַל הַיָּמִים הָאֵלוּ שֶׁיֵּשׁ כַּח וְסִיּוּעַ לְהַתְּגַבֵּר עַל הָרַע, וְזֶה הִכְנִה עַל גְּאֻלַת הַנֶּפֶשׁ לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִיתָא בְּשַׁפְתֵי אַמֵּת אֲדָר כְּמוֹ אֱלוּל זִמְנָן חֲשׁוּבֵן הַנֶּפֶשׁ.

בחדש אדר יש סיוע מכחו של משה רבנו שנפטר בו

וְעִנִּין הַפְּסָקוֹת בֵּין פְּרָשָׁה לְפְרָשָׁה נֶאֱמָרָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְתַת רִוַח לְהַתְּבוּנָה, וְכַחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם

צִדִּיק לְלַמַּד אֵת הַמִּשְׁנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם וְזָהוּ פְּנִינַת הַפְּסוּקִים. וְעִשִׂית בְּיָדִים לְמִזְבֵּחַ, מִזְבֵּחַ גִּימְטְרִיא 'אֵל הַיּוֹנָה' שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הַיְצִירָה, וְיָבֹד' גִּימְטְרִיא שֶׁשָּׂה, רוֹמֵז לְשֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְהַפְּנִינָה, עֲשֵׂה תִקּוֹן לְעוֹלָם הַיְצִירָה בְּלִמּוּד הַמִּשְׁנָה. וְתִדַּע, דְּלִמּוּד הַמִּשְׁנָה הוּא לְתִקּוֹן שֵׁשׁ קְצוּוֹת דְּמַלְכוּת דִּי־צִירָה, וְזָהוּ בְּדֵי עֲצֵי שְׁטִיִּים, דְּהִינּוּ, אֵלֶּה הַשֵּׁשׁ סְדְרִים הֵם לְתִקּוֹן שֵׁשׁ סְפִירוֹת הַבְּנִינָן שֶׁל הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאִים 'עֲצֵי שְׁטִיִּים'.

וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת, דְּהִינּוּ שֶׁתִּלְמַד הַסְדְרִים לְשֵׁם שְׁמַיִם כְּדֵי שֶׁתַּעֲשֶׂה תִקּוֹן לְמַלְכוּת שְׁבִי־צִירָה, וְזָהוּ וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת, 'נְחֹשֶׁת' עִם שְׁנֵי כּוֹלָלִים גִּימְטְרִיא 'לְשֵׁם שְׁמַיִם'. עוֹד, 'נְחֹשֶׁת' אוֹתִיּוֹת נִיח ש"ת, דְּהִינּוּ, לְמַד אוֹתָהּ וְתָהִי בְּנִתְּחָד לְהִשִּׁית נַחַת רַוַּח לְיוֹצְרָהּ.

התר ואסור כנגד חסדים וגבורות

וְהוֹכֵא אֵת בְּדִיו בְּטַבְעַת, 'טַבְעַת' גִּימְטְרִיא 'תִּלְמוּד', דְּהִינּוּ, שֶׁתִּלְמַד הַתִּלְמוּד שֶׁהוּא הַגְּמֵרָא, עִם הַמִּשְׁנָה, כְּדֵי שֶׁתִּדַּע שֶׁרָשָׁה וּפְרוּשָׁה עַל אֲמִתּוֹתָהּ, וְאִזּוּ הָיָה הַכְּדִים הֵם סְדְרֵי הַמִּשְׁנָה, עַל שְׁתֵּי צִלְעֵת הַמִּזְבֵּחַ, הֵם שְׁתֵּי צִדֵי הַמַּלְכוּת, הַחֲסִידִים וְהַגְּבוּרֹת, כֵּן הַסְדְרִים הָאֵלוּ יֵשׁ בָּהֶם הֵתֵר וְאִסוּר וְכִיּוּצָא. וְכִלְמוּד זֶה יִתְנַשֵּׂא הַמִּזְבֵּחַ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, וְתָרִים רֵאשָׁה לְמַעְלָה, וְזָהוּ בְּשֵׁאת אֹתוֹ, עַל יְדֵי לְמוּדָהּ יִתְנַשֵּׂא הַמִּזְבֵּחַ וְיִתְרוֹמֵם.

רמז שצריך ללמד את המשניות בעל פה

נְכוּב לַחַת. בָּא לְרַמּוֹז מַה שֶׁכְּתִבּוּ דְצִרְיָה לְלִמְדָה בְּעַל פֶּה, וְזָהוּ נְכוּב לַחַת, כְּתַרְגוּמוֹ 'חֲלִיל לְוַחֲוִין', שֶׁהַתִּלְמוּד הַזֶּה שֶׁתִּלְמַד הַמִּשְׁנָה יִהְיֶה חֶסֶר לְוַחֲוֹת, שֶׁלֹּא תִלְמַד בְּסִפֵּר, וְכֵן בְּעַל פֶּה.

וְזָהוּ כְּאִשֶׁר הִרְאָה אֲתָךְ בְּחַר, שְׁגַם אֲתָהּ לֹא לְמַדָּת אוֹתָהּ כִּי אִם בְּעַל פֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (אבות פ"א מ"א) מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, הִיא תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פֶה שֶׁקִּבְּלָהּ בְּעַל פֶּה, גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֵּן יַעֲשׂוּ וְיִלְמְדוּהָ בְּעַל פֶּה. וְהִנֵּה נְכוּב גִּימְטְרִיא שְׁשִׁים, רַמּוֹז לְשֵׁשִׁים מַסְכָּחוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּמִשְׁנָה:

שבת הפסקה

בית ישראל

רבי ישראל מגור זיע"א

שבת הפסקה – רוח להתבונן – כעין שבת תשובה

חֲסִידִים הַגִּידוּ בְּשֵׁם זְקֵנֵי הַחַדוּשֵׁי הַרִי"ם וְצִ"ל עַל שַׁבָּת בֵּין הַפְּרָשִׁיּוֹת

הַעֲבוּדָה בְּתוֹרָה וְתַפְלָה הוּא עֲבוּדָה נְגִלִית לְעִין כָּל.

לְכֵן אִיתָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים שֶׁתַּבַּת מִצְוָה מְרַמֵּז עַל שֵׁם י-ה ו-ה, אוֹתִיּוֹת ו-ה שֶׁל שְׁמוֹ יִתְבַרֵּךְ בָּא בְּגִלּוּי וּמִפְרָשׁ בְּזֶה הַתַּבְּרָה, וְאוֹתִיּוֹת י-ה שֶׁל שְׁמוֹ יִתְבַרֵּךְ בָּהּ בְּהַסְתֵּר, כִּי מ"צ לְפִי סְדֵר א"ת ב"ש ג"ר וכו' הֵן אוֹתִיּוֹת י-ה.

וְלָמָּה הוּא כֵּן, מִפְּנֵי דְאוֹתִיּוֹת ו-ה מוֹרָה עַל חֵלֶק הַעֲבוּדָה בְּתוֹרָה וְתַפְלָה וְכִיּוּצָא בְּזֶה, וְחֵלֶק הַעֲבוּדָה בְּעִנְיָנִים אֵלוּ הוּא עֲבוּדָה נְגִלִית לְכֵן בָּאִים גַּם אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ [ו-ה] בְּגִלּוּי, אֲכַל חֵלֶק הַעֲבוּדָה בְּעִנְיָנִים גְּשָׁמִיִּים הִינּוּ אֲכִילָה וְשִׁתָּה וְדָרָךְ אֲרִיץ הוּא עֲבוּדָה פְּנִימִיית וְנִסְתֵּר, לְכֵן בָּאִים אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ [ו-ה] הַמּוֹרָה עַל הַעֲבוּדָה בְּעִנְיָנִים גְּשָׁמִיִּים, בְּהַסְתֵּר.

וְזָהוּ וְהַשְׁלָחוֹן – הִינּוּ הַעֲבוּדָה בְּאֲכִילָה וְשִׁתָּה, תַּתָּן עַל צִלְעַ צְפוֹן – שֵׁם תַּפְּנָה אֶל הַצַּד הַנִּסְתֵּר, אֶל מַה שֶׁשְּׁמוֹן בְּתוֹף הַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים וְתַרְגָּא לְעֲשׂוֹת אוֹתָם לְשֵׁם ה':

וְעִשִׂית בְּיָדִים לְמִזְבֵּחַ בְּדֵי עֲצֵי שְׁטִיִּים וְצִפִּיתָ אֹתָם נְחֹשֶׁת. וְהוֹכֵא אֵת בְּדִיו בְּטַבְעַת וְהָיָה הַכְּדִים עַל שְׁתֵּי צִלְעֵת הַמִּזְבֵּחַ בְּשֵׁאת אֹתוֹ. נְכוּב לַחַת תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ כְּאִשֶׁר הִרְאָה אֲתָךְ בְּחַר כֵּן יַעֲשׂוּ (כו ו-ח)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

למוד המשנה מתקן שש ספירות של מלכות דיצירה

אֲמַשֵׁר לְרַמּוֹז, דְּהַמִּשְׁנָה הִיא בִּי־צִירָה, לְלִמּוּד הַמִּשְׁנָה הוּא לְתִקּוֹן הַמַּלְכוּת שֶׁל עוֹלָם הַיְצִירָה, וְשֵׁשׁ סְדְרִים שְׁבַעֲלָ פֶה הֵם כְּנֶגֶד שֵׁשׁ סְפִירוֹת שְׁבַעֲלָ פֶה שְׁבִי־צִירָה מִחֲסֵד עַד יְסוּד, וְצִרְיָה הַלּוּמְדָה שֶׁלִּמּוּד לְשֵׁם שְׁמַיִם כְּדֵי שֶׁעַל יְדֵי לְמוּדוֹ יַעֲשֶׂה תִקּוֹן לְמַלְכוּת שְׁבִי־צִירָה.

וְהִנֵּה הַמִּשְׁנָה יֵשׁ בָּהּ הֵתֵר וְאִסוּר, טְהֵרָה וְטַמְאָה, זְכָאֵי וְחַיִּב, וְכָל הַהֶכְשֵׁר מִצַּד הַחֲסִידִים, וְהַאִסוּר וְהַטְּמֵאָה מִצַּד הַגְּבוּרֹת, דְּכֵן לְעוֹלָם סְדֵר מְרַכְּבָה הַעֲלִיּוֹנָה וְכָל הַעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְהַלּוּמְדָה מִשְׁנָה צִרְיָה לְלַמַּד הַתִּלְמוּד, שֶׁהוּא פְּרוּשָׁה. וְהַלּוּמְדָה גַּם כֵּן צִרְיָה שֶׁלִּמְדָנָה בְּעַל פֶּה, כְּמוֹ שֶׁלִּמְדָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּעַל פֶּה, וְהַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נִתְּנָה לוֹ בְּלוֹחֹת.

נעם מגדים

רבי אליעזר משברנבורג זיע"א

עובדי ה' האמתיים מלאי הכנעה וענוה
מחמת עגמת נפשם על רצון קלוש שעדין
יש בלבם לדברי העולם

**עבדי ה' הגדולים האמתים אשר כבר באו
אל הקדש פנימה, תבאמו ותטעמו
בלבם ההכנעה וענוה מ-קצת התאנה והחשק
אשר יראו בלבם לשום דבר מעסקי העולם,
וזה בעיניהם כחטאה רבה אצל הקטנים
והנמוכים.**

**כי הלב ראוי שימאס בעיניו כל חמדי
העולם, ולא יחשק ולא יתאנה כי אם
בדכקות החי החיים ונעם הנעימות, ואם יראו
שנתעורר בלבם איזה גדלות וצמח בהם
ההנאה מקצת דמקצת מעסקי העולם יגדילו
עליו הפכי והמפיר (תרומה ד"ה א"י וידבר):**

אבות ישראל

רבי ישראל מקוֹרְנֵיץ זיע"א

מי שעושה עברות חמורות חלילה אינו
מוזק לו כל כך כמו שמוזק לצדיק העברה
הקלה ביותר

**כשהייתי אצל כבוד מו"ה אלימלך
שמעתי שהיה אומר שהוא
גרוע יותר מכל אדם, ושאלתי אותו כי
בנדאי הוא אומר זה בלב שלם והיאך
יכול להיות זה. והשיב לי, למשל מי
שמדקיר בדקר עב אינו יכול להזיק כל
דבר, ואם דוקר דקר דק אִזֵּי הדקירה היא
ביותר והולך למרחק, כך הוא מי שעושה
עברות חמורות חלילה אינו מוזק לו כל כך
כמו שמוזק להצדיק העברה הקלה ביותר
(אבות פ"ד מ"ט):**

בית המקדש

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

כאשר האדם מקדש עצמו וגופו בונה
את בית המקדש שלמעלה

**וזהו יְעֲשֶׂה לִי מִקְדָּשׁ כִּי, שבית המקדש
שלמעלה מכונן פנגד בית המקדש
שלמטה, וכשאדם מקדש עצמו למטה, עושה
מקדש להשם יתברך ברוך הוא. וזהו יְעֲשֶׂה
לִי מִקְדָּשׁ אִימְתִי וְשִׁכְנֹתִי בְּתוֹכִי, הינו
כשיקדשו עצמם למטה שאז אני שוכן
בתוכם, אז עושין לי מקדש למעלה (פרשת
פקודי):**

וכו', הן התורה עצמה יש בנה פרד"ס
הכל הוא אור גדול, והן אכילה ושתייה וכל
דבר הרשות, הכל הם שׂיכִים להקב"ה, וצריך
להעלות הכל להקב"ה ולראות שיהא הוא
המשכן של ה' (ד"ה ועשו ארון):

ערבי נחל

רבי דוד שלמה אב"ד סורוקא זיע"א

על ידי קיום המצות שורה הקדשה על
האיברים

**תמיד צריך האדם לקים באבריו המצות
השייכים, כדי שיתוסף קדשה בלב
ויוצא אורו על האברים, מה שאין כן כשעוזב
יום שלם ולא גורח קדשה יתרה מתוך הלב,
אזי ביום השני אין שום כח וחיות לאברים
לקים מצות ולא ללב להזריח על האברים
(תרומה תקס"ב):**

ושכנתי בתוכם

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

על האדם להשתוקק להיות בחינת משכן
מקדש והיכל

**וְצִרִיךְ להיות משתוקק בכלות הנפש וליגע
עצמו בכל מיני יגיעת הנפש והזדככות
הנפש – בכדי לזכות לבחינת משכן ומקדש
והיכל ומרכבה להשכינה הקדושה, על דרך
הפתיח ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם,
בתוכו לא נאמר אלא 'בתוכם', ועל דרך
הפתיח 'היכל ה' המה' וכו' (ירמיה ז ד) (פרשת
פקודי ד"ה ותכל):**

אור הגנוז לצדיקים

רבי אהרן מאפסא זיע"א

הלמוד מכך שהמשכן נעשה מדברים
גשמיים

**ונלמד מזה שאנחנו רואים שמוזהב וכסף
ונחשת ועצי שטים כו' נעשה משכן
להש"ת, אף על פי שהם דברים דוממים
וגשמיים ובלי חיות, כל שכן האדם החי
שהוא היכל ה' ממש, כשמקדש את עצמו
ואת כל אשר לו, שהם זהב וכסף ונחשת
שלו בשביל עבודת הש"ת כו' (ד"ה וזאת
התרומה):**

בית אהרן

רבי אהרן מקרלין זיע"א

בכל דבר בעולם מצוי אורו והכרח ויש
להעלותו

**צריך האדם לידע כי בכל דבר שיש בעולם
יש בו אורו של הקב"ה וחיותו, כי
בלא זה לא היה קיום לאותו דבר וכו',
הן כל דבר מצוה והן דבר הרשות יש
בזה פנימיות התורה וחיותו של הקב"ה**

חזק על ידי שיכבד לעצמו שהבורא יתברך מחיה אותו גם כנפילתו ו**בכמה** יבוא להשם יתברך כשנפל ממדרגתו, שהרי נטל ממנו המחין והדעת וכו'. יחשב כשנפל ממדרגתו, הלא חי אני, ומי הוא החיות שלי, הלא הבורא יתברך, ונמצא יש כאן גם כן הוא יתברך אך שהוא מצמצם מאד (פרשת יתרו ד"ה א"י בשעה):

ישמח ישראל

רבי ינחמיאל ישראל יצחק מאלפסנדר זיע"א חזק על ידי אמונה פשוטה ו**ואמונתך** בלילות, ר"ל בעת שאפלו נטל ממנו כל השגות והרצונות וכו', כמו שספרו שבפעם אחת נטל היהודי הקדוש מפרשיסחא זצלה"ה כל המדרגות והשגות מהרבי ר' בינים זצלה"ה, עד שהיה כאיש פשוט והיה מתפלל ומביט בתוך הסדור כאיש פשוט. ויש בה' מבטחו שיהיה בעזרתו. זוכה על ידי זה להשיג כל השגות בשלמות כבראשונה, כי עקר עבודת ישראל להשריש בלבו אמונה פשוטה ושלמה בכחינת פתי יאמין (שמח"ת):

אותם הכלים שהוציא הוא. ופעם אחת אמר, שנפלה בית טמאה בצורה גדולה מאד, ובכל יום עולים אלפים בעלי מלאכות בנאים לבנות, אבל יש לי שומר טוב, שכשהרכב יעקב יצחק מלאנצהוט מתפלל תפלת י"ח מתפלת מנחה מפיל כל מה שבונים (פרשת כי תצא):

התחזקות

מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א חזק ושמחה בעת נפילה על ידי דבקות **כבורא יתברך** וזהו פרוש ייןקחו לי תרומה, דהיינו שאם האדם נופל בעצמו ממדרגתו והוא בעצבות, ורוצה להרים עצמו, יקח אותו להרמה, דהיינו שישים אל לבו כי הקב"ה שוכן בתוכו והוא ולבו ער וכו', וידבק את עצמו בהקב"ה, ומזה יבא לו חדוה (עמ' סב-טו):

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטשורנוביל זיע"א

בן ביתי

רבי אליעזר צבי מקומארנא זיע"א צדיקי הדורות בונים את המקדש וכליו על ידי מעשיהם הטובים ידוע הוא שכל זמן שלא נגמר בנין ביהמ"ק עם כל הכלים שלמעלה לא יכול לבוא משיח צדקנו, וצדיקים קדושי עליונים בכל דור ודור, יש מהם שעל ידי עבודתם הגדולה נעשה איזה כלי רוחני כביהמ"ק שלמעלה, הינו ביהמ"ק בעצמה כבר נגמר על ידי תנאים ואמוראים בימי הגמרא, ומאז ועד עתה נעשו הכלים. ושמעתי שרבונו רבי אלימלך זלה"ה אמר בשמחת תורה בשעת הקפות, שהכניס אז השלחן של ביהמ"ק, וכיוצא בו בשאר צדיקי הדור (ר"ה ועשו לי מקדש):

זרע קדש

רבי נפתלי מרופטיץ זיע"א חזיון הנבי רבי אלימלך זיע"א בעת עליית נשמה **שמעתי** מהרב הקדוש אלימלך זצ"ל, שכשעשה עליית נשמה ראה שנושאים את כלי הבית המקדש, ואמרו שהם

אוצרות גאוני הדורות

משל נתן לעני צדקה כפי יכלתו בשמחה, ומצטער על שאין לו יכלת לתת כפי רצונו, חשוב לפני הקב"ה כאלו נתן עשר בדמיו כפי רצונו, ועל כן אמרו רחמנא לבא בעי, דעובד את ה' כפלי כפלים מן המעשה.

וזה אפשר פונת הפתויב דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, דהיינו הבא ליד גבאי כל אשר כפי יכלתו, ולא זו בלבד אלא מאת כל איש אשר ידבנו לבו יותר ממה שנתן, שאין לו יכלת לתת כפי רצונו, תקחו את תרומתי שגם זה חשוב לפני כאלו נתן כפי רצונו, ולקחי דיק וכתב 'תרומתי', דיתרון זה לא בא ליד גבאי אלא לפניו יתברך. (דרוש ט)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף וגחשת (כה ב-א)

בעצמה מצוה, ואין קיום למעשים בלעדך כדתנן (אבות פ"ב מ"ה) 'ולא עם הארץ חסיד', נחלקו אי תלמוד גדול או מעשה גדול (קידושין מ:), ואף למוד תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, נמצא דתכלית הכל הוא המעשה, ואם כן איך יאמרו ר"ל רחמנא לבא בעי.

אכן נראה לי באור דבריהם, שבלב טוב יכול לעבד את ה' יותר מן המעשה, הא כיצד, דרך משל במצות צדקה ויש כאן עניים העטופים ברעב, האיש הירא את ה' בלב שלם רוצה להספיק מזון לכל העניים, אך במעשה הצדקה אינו נותן אלא כפי יכלתו אם מעט ואם הרבה. וכן בלמוד תורה יש שלבו חשק בתורה ורוצה ללמד יומם ולילה, וצריך המזונות אינו מניחו, וכן בשאר קיום המצות, נמצא זה גדול מחשבת לב יותר מן המעשה, ובוחן לבות וכליות אלהים צדיק נותן לאיש כדרכיו.

אבל הנסיון לגבי דידן הוא, שמי שעובד את ה' בשמחה ובטוב ללב, דרך

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב)

מערכי לב

רבי הפאל יוסף חזן זצ"ל המצטער על שאין ידו משגת לתן יותר לצדקה מעלה עליו הקב"ה כאלו נתן ו**קשה** דמאת כל איש אשר ידבנו לבו יתר, דהנה ליה למימר ויקחו לי תרומה מאתם, וכוונתו דכל הנותן מנדבת לבו נותן. ועוד תקחו את תרומתי יתר, דכבר אמר ויקחו לי תרומה.

אך על פי האמור הגה נכון, שפכר אמרו (קידושין מ) דמתשבה טובה לתת הקדוש ברוך הוא מצדקה למעשה אף על פי שנגאנס ולא נתן, וגם אמרו ר"ל (סנהדרין ק:) רחמנא לבא בעי, ודבריהם צריכים באור, דאף על גב דעקר ההדוות בלב טוב, אף על כל פנים לא יתכן שיהיה עקר לפני הקב"ה מחשבה טובה שבלב נגד המעשה, דאפלו למוד תורה שגם היא

אדרת אליהו

רבי אליהו הצרפתי זצ"ל

שלוש דרשות בנווני צרקה

יש לדרק, מדוע שלש הפסוק לשון 'תרומה' ? ונהגמ' במגלה (כט) מדיקת מזה שנקתבו פאן שלש תרומות. למזבח, לאדנים ולבדק הבית. ועוד, מדוע שנה בכל פעם את לשונו, 'תרומה', 'תרומתי', 'התרומה'. עוד קשה, שהרי הצווי הוא 'אל בני ישראל', וא"כ לא היה צריך לומר 'ויקחו', אלא 'ינתנו' או 'ינתנדבו'. עוד קשה, מדוע רק בראשונה אמר "לי".

יש לבאר שהפסוק מדבר על שלושה סוגי נותנים. יש אנשים שהם קמצינים, יש שהם נדיבים, ויש בינוניים. ומעתה יבאר הפסוק, תחלה אמר "דבר אל בני ישראל" על ענין הנדבה. ומה שאמר "ויקחו" הפונה לגזברים. ומאחר שיש שלושה סוגי אנשים הצריך ללמד את הגזברים כיצד ינהגו עם כל אחד ואחד.

תחלה דבר על הקמצינים, ועל בן אמר לגבאי הצדקה "ויקחו לי", שפרושו 'לשמי'. והינו שמאחר והם לא נותנים בלב שלם לשם ה', על פן צריכים הגבאים ללמדם, שיאמרו בפיהם שנותנים הם לשם ה'. ולכן אמר על זה לשון "תרומה", ולא 'תרומתי', מאחר שאינה תרומה מבחירת, שהרי נתנה שלא בלב שלם.

אחר כך, דבר בנגד הנדיבים, ואמר לגבאים "תקחו את תרומתי", ולא הזכיר 'לי'. וזה, מפנין שבאין הגבאים צריכים ללמדם לומר שהוא 'לשמי', פנין שבודאי כוננתם לכך. ואמר 'תרומתי' כי היא התרומה המבחרת. וסיים בפיונייים ואמר "וזאת התרומה", ולא הזכיר 'לי'. וזה פנין שאין צריך ללמדם לומר שהוא 'לשמי', אף אין זה נחשב 'תרומתי', פנין שהיא אינה התרומה המבחרת. (באדיבות מכון חכמי ספרד נתיבות)

וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים (כה ה)

זרע שמשון

רבי שמשון תיים נחמני זצ"ל

יעקב דאג רק למרשי המשכון כדי שישאר ילמדו דבר ארץ מה'

מוכא במדרש (תחומא פר' תרומה ט"ו), ומהיכן היו הקרשים, יעקב אבינו

נטע אותם בשעה שירד למצרים. אמר לבניו, בני עתידים אתם להגאל מפאן, ומשאתם נגאלים, עתיד הקב"ה לומר לכם שתעשו לו את המשכן. לכן, עמדו ונטעו ארזים מעכשו, שבשעה שיאמר לכם לעשות לו את המשכן, יהיו הארזים מתקנים לכם, מיד עמדו ונטעו ועשו כן.

יש להבין, והלא אף אבני השם ואבני המלואים לא היו מצויים במדבר, ולא מצינו שדאג להם יעקב מקדם. וצריך לומר, שסמך על כך שצנני הכבוד וביאום למדבר, כמבאר בתרגום יונתן (שמות לה, כ), שהלכו העננים לנהר פישון ודלו משם את אבני השם ואת אבני המלואים, והמטירו אותם במדבר ליד מחנה ישראל, והלכו נשיאי ישראל והביאום לצרף עבודת המשכן, וא"כ מדוע לא סמך יעקב שאף עצי שטים יגיעו למדבר בדרך גס.

ויבן בהקדים את המדרש (ש"ר לה, א) עה"פ "ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים" (כו, טו), 'למה עצי שטים, למד הקב"ה דרך ארץ לדורות, שאם יבקש אדם לבנות ביתו מאילן עושה פרות, אומר לו, ומה מלך המלכים שהכל שלו, כשאמר לעשות משכן, אמר לא תביא אלא מאילן שאינו עושה פרות, אתם על אחת כמה וכמה'.

ומעתה, רצה יעקב שילמדו דרך ארץ מה' שלצורך בנית המשכן לקח דוקא מהעצים שאינם עושים פרות, כדי שלא ישחיתו את עצי הפרי, לפיכך דאג שבניו ישעו עצי ארזים בבואם למצרים. אכן, אלו סמך יעקב על הנס שהעננים היו מביאים אף את עצי המשכן, אזי, לא היה אפשר ללמד דרך ארץ מה' בזה שפחד דוקא את עצי הארזים כדי שלא להשחית את שאר העצים, מאחר והכל היה בדרך גס. (באדיבות מכון חכמי ספרד נתיבות)

ועשית לו מסגרת טפח סביב (כה ה)

ברכת אברהם

רבי אברהם אשכנזי זצ"ל

מסגרת השלחו רמו לשעור המש הצרקה

יתכן טעם שעור הטפח, כי אמרו (ב"ב כה) הרוצה להחפים כו' ולהעשיר יצפין, וסימנך שכן שלחן בצפון, ומזה אנו רואים שהשלחן מורה על השפע.

ולכן צוה השם יתברך לעשות מסגרת טפח סביב לרמו לשעור הצדקה

שאמרו (כתובות ג) המבובו אל בזבו יותר מחמש, פי רחב השלחן היה אמה, ואמת כלים אמה בת חמשה טפחים כמו שאמרו בסכה (ה) ובצורבין (ד), והיה החמש טפח, וצוה לעשות מסגרת לכונת השעור והקצבה, וכמה, 'טפח סביב', שהוה שעור חמש להשפעת השלחן לצדקה, ועל פן לא היה בארון מסגרת, פי הארון הוא הפלי להתורה שהיא מהדברים שאין להם שעור.

וראה ועשה בתכניתם אשר אתה מראה בהר

(כה ה)

חמדת ישראל

רבי ישראל יהודה קארפניקעל זצ"ל

דורשי ה' לא יחסרו כל טוב

במדרש (במדבר טו ד) נתקשה משה במעשה המנונה, עד שהקדוש ברוך הוא הראהו באצבעו. ונראה לי, על פי מה שפרש החתם סופר ז"ע בפרשת בהעלותך (תורת משה ד"ה וזה), על הפסוק (במדבר ח ד) 'וזה מעשה המנונה מקשה זהב וגו', שהמנונה מרמזת לתורה, כמו דאיתא בגמרא (ב"ב כה) הרוצה שיחפים ידרים [ומנונה בדרום], וחו"ל אמרו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות ג:ג), והזקרו בבני עניים שממה תצא תורה וכו' (נדרים פא).

וזה מרמז מעשה המנונה, דהינו למוד התורה הוא מקשה זהב, קשה מאד בעניני פרנסה, לפעמים נמצא תלמידי חכמים שפרסם מלא בש"ס ופוסקים, אבל בערום ובחסר כל ואין בידם אפלו שוה פרוטה רחמנא ליצלו, כמראה אשר הראה ה' את משה' (במדבר טו), בעת שהיה לקבל הלוחות כתיב (להלן לד כה) 'לחם לא אכל ומים לא שתה', כן עשה את המנונה שאין לו במה לאכל רחמנא ליצלו, ודברי פי חכם חזן.

וזהו שנתקשה משה במעשה המנונה, מדוע תלמידי חכמים דוויים וסחופים, האם זו תורה וזו שברה, על פן הראה לו הקדוש ברוך הוא באצבעו, וכתבו המפרשים דבכל מקום שנאמר 'אצבע' הוא מורה על השגחה פרטית, כמו שכתוב (שמות ח טו) 'אצבע אלהים היא', והראה לו שאל דאג כלום שדורשי ה' לא יחסרו כל טוב וכל העולם נזון בשבילו.

(כה ה)

כ"ב אותיות התורה עם חמשה אותיות מנצפ"ף הכפולים, ולכן מדת השלחן הוא אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קומתו, שהם כ"ז טפחים כמנין כ"ז צנורות הנזקרים.

עוד יוסף חי

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל
סלוק כח הנחש / למוד תורת הסוד על
השלחן מלבד למוד הנגלה

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. נראה לפרש בס"ד, 'לחם' זו התורה הנקראת לחם, דכתיב (משלי ט ה) 'לכו לחמו בלחמי', ושלמות למוד התורה הוא שתהיה יוצאה מן הלב ולא שתהיה מן השפה ולחויץ, וכמו שנאמר בקהלת (א טו) 'לבי ראה הרבה חכמה ודעת'. ולכן ראשה ב' וסופה ל' שהם אותיות 'לב', ללמדנו שצריך שתהיה יוצאה מן הלב, ולכן מלוי 'לב' פנה למ"ד בי"ת הוא אותיות תמיד.

ולזה אמר ונתת על השלחן לחם פנים, זו התורה שיוצאה מן הלב, שהוא גלוי לפני דוקא, ויהיה אצלך תמיד, כאשר יורה המלוי של אותיות 'לב' שהוא אותיות תמיד.

ולכן אם תסיר אות ל' מן אותיות 'שלחן' ישאר אותיות 'נחש' למפרע, לרמוז שאם לא ילמד האדם תורה על השלחן שולט בו כח הנחש בר מנן, ועל ידי למוד התורה הרמוז באות ל' יסתלק כח הנחש, וישתלם ויהיה צרוף 'שלחן'.

ואמר לחם פנים, רמז לפי דרכו שילמד גם כן על השלחן דברי סוד שנקראים 'פנים' מלבד למוד הנגלה, לכן נוהגין חסידים ואנשי מעשה אפלו בלילות הקיץ, ואפלו בעת שהם נחפזים בעבור איזה עסק, ללמד על השלחן פתיחת אליהו הנביא זכור לטוב.

יגל יעקב

רבי יעקב חיים סופר זצ"ל - בעל פה החיים
כאכילה משלחנו של מקום

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. יש לדקדק פיון דאמר למעלה ופעשית 'שלחן' וכו' הנה די לומר כאן ונתת עליו לחם' וכו'.

ועשית שלחן עצי שטים (כה כג). למה נסמכה פרשת שלחן אצל ארון, רמז למה שאמרו רז"ל (אבות פ"ג מ"א) שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום, שנאמר וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' [וכו'], רבנו אפרים ז"ל בפרוש פתב יד.

ואפשר לרמוז כי סעודות הרשות ומשתאות של שחוק וקלות ראש הם של סטרא אחרא, וכן 'שלחן' אותיות 'לנחש'.

אלף המגן

רבי אליעזר פאפו זצ"ל

כהקרכת קרבנות לפניו והכרז

ונתת על השלחן לחם פנים, שהיא התורה שיש בה פנים, שילמד על השלחן, ועל ידי זה יהא חשוב כאלו הקרבנות לפני תמיד.

או נאמר, ונתת על השלחן לחם לצדקה, דמקראה הנגיחיה, וגם פנים, רצונו לומר סבר פנים יפות, וזה חשוב כאלו הקרבנות לפני תמיד, וזה דברי הוזהר הקדוש (וזה"ח רות מו) שצריך על השלחן תורה וצדקה.

עוד יוסף חי

רבי יוסף חיים ב"ר אליהו זצ"ל

שלחנו של האדם כנגד שתי המזבחות

ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו (כה כג). נראה לי בס"ד, השלחן הוא במקום המזבח, כמו שאמרו רז"ל (ברכות נה) בזמן בית המקדש מזבח מכפר, ועכשו שלחנו של אדם מכפר עליו.

גם נודע כי בזמן שבית המקדש קיים היה לנו שתי מזבחות, שהוא פנימי להקריב קטרת, וחיצון לקרבנות עולות ותמידין ומוספין, ולכן הורה לנו רבנו הרש"ש ז"ל שכל אדם יהיה נוהג ללמד על שלחנו בתוך הסעודה פרשת הקטרת, ופרק איזהו מקומן, שהוא במקום שני מזבחות הנזקרים.

פתיחת כ"ז צנורות השפע

ונודע דעל ידי עסק התורה על שלחנו ועל ידי שיהיה מאכיל עניים על שלחנו, יתרבה השפע וישתלשל לאדם על ידי כ"ז צנורות השפע, שהם

מצוות הפרשה

אמירת דברי תורה על השלחן

צדור המר

רבי אברהם סבע זצ"ל

על ידי למוד התורה באכילתו רואה יודע שכל ממונו ורכושו מירו והכרז

ויקחו לי תרומה (כה ב). ולא אמר ויתנו לי, להורות לנו על מה שאמר נוד המלך ע"ה (דבה"א א' כט יד) 'כי מלך הכל ומדף וכו', להורות לנו כי עניני הצדקה והנדבה שאנו נוהגין ומתנדבין לכדק הבית ולעניים, אין אנו נוהגין אלא לוקחים ומקבלים.

כי מי הוא זה ואיזהו שיתן מתנה למלך המלכים, אחר שהכל שלו ולה הארץ ומלוואה, והוא בחסדו חונן לאדם טובות העולם הזה, ומפקידם אצלו דרך פקדון, ושיוציא מהן כל מה שירצה להכנת מזוניו ולכל צרכיו, בתנאי שיוציא הכל לעבודת יוצרו, ולא יתגאה לומר 'כחי ועצם ידי וגו', שאם יחשב כן, יחשב שהכל שלו, ולא ירצה לעשות צדקה ממנו, כי יאמר אני טרחתו בו ביום, ובלילה שנה בעיני איני רואה, ומה לי לחסר ממוני לתת לאחרים.

ולכן אמרו 'כל שלחן שלא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים', לפי שחושב כשאינו עוסק בתורה, שהשלחן וכל אשר בו הוא שלו [וכו']. אבל השלחן שאמרו עליו דברי תורה, הוא שלחנו של מקום, שבדברי תורה חושב ורואה כי יד ה' עשתה זאת והכל שלו, והוא שלחנו של מקום ולא שלו, ואפתורא דרבמנא סמכינן, וזהו זה השלחן אשר לפני ה' (יהווקאל מא כב), ואחר שהשלחן אינו שלי, למה ירע לבי בתתי מלחמי לדל. אבל פשאין אומרים דברי תורה על השלחן חושב שהכל שלו, ואין בשלחן הנה חלק לאלקי ישראל, וזהו צאה בלי מקום (ישעיה כח ח), פי אין חלק להש"י שנקרא 'מקום' בזה השלחן.

חומת אנה

רבי חיים יוסף נוד אזולאי זצ"ל - החיד"א

רמז סמיכות פרשת השלחן אצל הארון

וּנְרָאָה לי בס"ד, דבא לרמו על שלחן אחר, שהוא שלחן האדם, שצריך לומר עליו דברי תורה, כמו שאמרו ז"ל במסכת אבות (פ"ג מ"ג) שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר כי כל השלחנות וכו', אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום ב"ה, שנאמר ויברר אלי זה השלחן אשר לפני ה'.

וזה שאמר ונתת על השלחן לחם פנים, רצה לומר דברי תורה שנקראת לחם, כמו שאמר הכתוב (משלי ט ה) 'לכו לחמו בלחמי וכו', אז חשוב הוא כאלו אכלתם 'לפני', וזה שאמר לפני תמיד רצה לומר תמיד בדבר הזה.

סדר היום

רבי משה אבן מכיר זצ"ל

השלחן שלא אמרו עליו דברי תורה אינו מזבח כפרה מאחר שאכל רק לצורך גופו

כי אין השלחן מתברר ולא המזון שאכל, כי אם כשקורא דברי תורה על השלחן, פי השלחן שאכלו עליו ולא אמרו דברי תורה, לא מזבח כפרה איקרי, ולא שלחן שלפני ה' איקרי, כי העיד עליו שכל מה שעשה לצורך עצמו עשה ולתועלת גופו, כי כל דבר הנעשה בעולם לצורך הגוף בלבד ואין מערב בו תפצי שמים הוא חלק לסטרא אתרא, ואין ברפת ה' מצוינה שם.

(זכר החורבן)

תולעת יעקב

רבי מאיר אבן גבאי זצ"ל

אמירת דברי תורה כדוגמת אנשי מעמד שהיו עוסקים במעשה בראשית

כבר ידעת כי שלחנו של מקום הוא המזבח, והוא מקטר בשלש כתרים, ומן השלשה הכי נכבד הפהנים עוסקין בעבודה, והלויים שוררים על הדוכן, וישראל במעמד עוסקים בתורה, ואמרו בשלשה פרקים אנשי משמר היו מתפללים על קרבן אחיהם שיתקבל בריצון.

וכזה יהיה השלחן אשר יכפר על האדם בזמן הזה, כמו שהיה המזבח מכפר עליו בזמן הבית, כי כשהאדם מאכיל את העניים על שלחנו, הנה קרבנו זבח שלמים לה' [וכו']. וסוד דברי תורה על השלחן, דוגמת אנשי מעמד שהיו עוסקים במעשה

בראשית [וכו']. וברפת המזון כנגד השייר שהיו אומרים בדוכן, והתפלה שמתפללים. (סוד ד"ת בסעודה)

ראשית חכמה

רבי אליהו די וויזאט זצ"ל

אמירת דברי תורה מכפרת כאלו נתן מלחמו לעניים

נמצא, כי בכל מקום שאין עניים, או הוא עצמו עני, יהיה שלחנו מזבח לכפר על עונותיו בעסקו בתורה. וראוי שיקרא 'מזבח', שכמו שהמזבח נקרא מזבח מפני שזובחין עליו קרבנות, כן על ידי עסק התורה אדם זובח יצרו, כאמרו (קידושין ל: א) 'אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נמוח.

וגם התורה מכפרת עונות יותר מכל הקרבנות, כמו שנאמר (שמואל א' ג יד) 'אם תכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה, ופרשו (ר"ה ית). אכל מתכפר הוא בדברי תורה. (שער הקדושה פט"ו)

שפתי כהן

רבי מרדכי הכהן זצ"ל

התשת כח היצר הרע והשפעת הפרנסה כסגולת אכילת לחם הפנים

וכמו שנאמר בלחם הפנים 'פנים' כן נאמר בתורה 'פנים', שנאמר (דברים ה ד) 'פנים בפנים דבר ה', לומר שכמו שלחם הפנים שהיו אוכלים הפהנים היה להתיש כח היצר הרע ולהתברר מזונם, כן כל אדם בדברי תורה שאומר על שלחנו מתיש כח היצר ומתברר מזונו.

ולזה רמז התנא שאמר (אבות פ"ג מ"ג) 'כל שלחן שאמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום, ואכילת שלחנו של מקום לא יהיה פי אם לחם הפנים, לרמוז למה שאמרת, ולזה היה השלחן בצפון להתיש כח הצפוני, שהוא צפון במצפוניו של אדם.

אהבת יהונתן

רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל

על ידי למוד התורה זוכה לשפע קדשה של הניצוצות הקדושות שכמאכלים

דבהיות ישראל שרים על אדמתן היו נהנים מזיו השכינה, והיו משיגים רוח הקדש מאיכות אשר תנן ה' אותם בשכל, ואולם לאחר החרבן נסתמו מעינות התקמה, ונשברו הצנורות המשפיעין הרוח

הקדש לטהר כסל האדם ורעינו, ולא יזהל אור בהיכל בת מלך מאיכות חטאה כי גדלה, והרגשות החושים גברו, והגשם חוצץ בינם לבין האור הגדול.

ואולם לאחר החרבן באה הערת השכל לצמח האדמה, פי אין צמח האדמה אשר אין בה ניצוצין קדשה, כמה דכתיב (דברים ח א) 'פי לא על הלחם לבדו יחיה האדם', דהינו גשם נזון מן הגשם, והשכל מן ניצוצין קדשה אשר בו, וזה הערה הבא לשכל מן האדמה, וזה שאמר לאחר חרבן (תהלים קיט כה) 'דבקה לעפר נפשנו', ונפש הוא השכל.

ובזמן שבית המקדש קיים היו ישראל אוכלין שלמים, וכו' היה שפע הרוח הקדש, וזהו היה מצהיל השכל, והפהנים היו יותר במדרגה מישראל, ואולם לאחר החרבן אין שפע השכל יורד על מאכל האדם, אלא באם אמרו עליו דברי תורה.

וזהו פגנת המשנה (אבות פ"ג מ"ג) 'שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו משלחנו של מקום, דכתיב זה השלחן אשר לפני ה', הרי מבאר דאם אמרו עליו דברי תורה מקבלין שפע על ידי אכילה זו כאלו אכלו מלחם הפנים. וגם אמרו 'כאלו הקריב בכמה', דענין הקרבה הוא כדי שתאצל עליו הרוח הקדש, ואם הוא עוסק בתורה כמו כן מקבל השפע כנ"ל.

ואולם הפכו, אם לא עסק בתורה כאלו אוכל מזבחי מתים, כי הניצוצין אשר בו אינם מתעוררין, והיו כאלו אוכל צואה, שאינו נזון ממנו אלא הגשם. (הפטרות פרשת תולדות)

יסוד ושורש העבודה

רבי אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה זצ"ל

אלמלא למוד תורה בעת אכילתו אי אפשר לברר את הניצוצות הקדושות

הכל לפי תנאו הכתוב בספר הגלגולים, שהעקר לברור ניצוצות באכילתו הוא למוד התורה על השלחן, אז הוא מברר בכונותיו הניצוצות הקדושים מכל המאכל אשר יאכל כנ"ל, וזולת למוד התורה בעת אכילתו, אף שיכונן פגנות עצומות בעת אכילתו, אינו מועיל להוציא הניצוצות הקדושות מהמאכל. לכן מזהיר הזהר הקדוש בהרבה מקומות על למוד התורה על שלחנו. (שער

ז"פ ט

מעשי צדיקים

ויקחו לי תרומה (כה ב)

חולה במחלה חשוכת מרפא, הגיע לפני הרה"ק **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זיע"א, לחלות פניו שיעתיר לרפואתו. אמר לו הרבי, "השאר כאן לשבת הקרובה, אולי בשבת יתן השי"ת במחשבותי כיצד להמשיך רפואה עבורך".

בליל שבת אמר הרבי בשלחן הטהור, על הפסוק 'ויקחו לי תרומה' מפרש רש"י 'לי לשמי', הינו את שם הויה ב"ה העולה כ"ו, תקח ותוסיף לתבת 'תרומה', ביחד הם עולים בגימטריא 'רפואה שלימה', וכן היה, היהודי התרפא ממחלתו.

נטספר רבי אלחנן היילפרין זצ"ל מעשה זה, הוסיף שבגולדרס - גרין מקום מגוריו היה יהודי שנפל למשכב, אחר ששמע החולה מפיו מעשה זה, עשה לעצמו מעין קמיע בו כתב את דברי רבי צבי הירש, 'ויקחו לי תרומה' בגימטריא 'רפואה שלימה', נשא הקמיע על גופו, והאריך ימים ושנים טובות. (עטרת תפארת, אמרי חן)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב)

ספר ראש ישיבת חברון בירושלים **רבי יחזקאל סרנא** זצ"ל, על קשישה הנוהגת מזה שנים רבות לקבץ מדי שבוע סכום קטן, אותו היא מביאה תרומה להחזקת הישיבה, לפעמים היא מצליחה לקבץ כחמש לירות בערך, אבל על פי רב הסכום אינו מגיע גם לחמש לירות.

שאלוהו פעם, הכי מתרומות מעין אלה מתקיימת הישיבה, השיב רבי יחזקאל סרנא, "הישיבה אמנם אינה יכולה להתקיים מתרומות כאלה, אבל על תרומות כאלה קיים העולם". (אוצר מרגליות)

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כה ב)

אחר שיישיבות ליטא עמדו בפני מצוקה כלכלית חריפה, יצא **רבה של לוצק, רבי זלמן סורוצקין** זצ"ל עם משלחת רבנים לוורשא הפולנית, במטרה לערוך מגבית גדולה שתסייע ליישיבות במצוקתן.

במהלך שהותו בוורשא, נשא רבי זלמן דברים בפני משלחת עתונאית שבאה לסקר את פעלת המגבית, בתוך הדברים קם עתונאי ושטח שאלה פרובוקטיבית, "האם לא מוטב היה שהכסף הנאסף בימים אלה ברחבי פולין, המיעד להקמת הישיבה החדשה, ילך לפיותיהם של הבחורים הרעבים, הנמצאים ביישיבותיה הישנות של ליטא".

אותה תקופה הקים **רבי מאיר שפירא מלובלין** זצ"ל את ישיבתו המפרסמת, עבורה ערך מגביות רבות ברחבי פולין, התרומותיו נשאו פרות, ולעיני יהדות פולין קם ונבנה מבצר התורה החסידי הגדול שבלובלין.

מגמתה של השאלה הייתה ברורה, צריך היה למצא את האיש שיענה לכסיל כאולתו, ואכן ענהו רבי זלמן בהרחבה יתרה.

"כאשר התורה דואגת לאסוף כספים למטרת קרבות הצבור דוגמת תמידין ומוספין, היא עושה זאת דרך הטלת חיוב קבוע ומגדר על כל יחיד ויחיד, עני כעשיר, כל אחד מחיב לתת מחצית השקל אחת לשנה.

מאיך גיטא, כאשר הקב"ה מצוה על הקמת המשכן, אין בצווי כל חיוב מגדר המטל על כל אחד, התורה מסתמכת על נדבת לבם של בני ישראל ודי לה בזאת, כמו שכתוב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'.

לכאורה קשה, אם אמנם סומך הקב"ה על הענותם מרצון של בני ישראל, מדוע לא נהג כך גם בשעה

שצוה על התרומה למען קרבות צבור, אלא מִכָּרַח להיות שקיים הבדל גדול בין שתי התרומות.

קרבות התמידין והמוספין חביבים אמנם לפני המקום יותר מהמשכן, כמו שמצינו שבגין המשכן אינו דוחה את השבת והקרבות דוחים אותה. עם כל זאת, אוהבים התורמים לתת את ממונם לצורך בנית המשכן יותר מאשר להקרבת הקרבות. שכן הקרבן כלה ונשרף על גבי המזבח ודבר לא נשאר ממנו, לעמת זאת בגין המשכן נצב וקום.

לדברים אלו שרשומם נשאר ואינו כלה, הבריות ששים לתרם פהנה וכהנה, תמיד הם יראו את תרומתם לנגד עיניהם, מעין מזכרת מצוה נעימה הגורמת ספוק, מה עוד שלעתים נצב שלט גדול המכריז על תרומתו של הנדבן.

הגם שהקרבות חשובים יותר, יותר צריך לזרז כאשר המגבית היא למטרת קרבות הנשרפים על גבי המזבח. הוא הדין כאשר למגביות הנערכות למען ישיבה, קל יותר להתרים למען קנית מגרש או למטרת הקמת בנין, אך קשה לפתח את הכיסים למען ממון ארוחותיהם של תלמידי הישיבה.

כלכלתם של תלמידי החכמים היושבים והוגים בתורה חביבה מכל לפני הקב"ה, אך קשה למצא את התורמים שייסכימו להוצאה זאת. יודע אני כי גם לרב מלובלין מצפים ימים קשים, אחר שבגינו יעמד לתפארת והוא יצטרך לדאג לכלכלתם של התלמידים, וכידוע, תחזיתו התקימה. (אזנים לתורה)

ועטו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כה ח)

באחת מקהלות ישראל החשובות אשר בליטא, בנו יהודי המקום בית

השוו לשני הכתות.

הודיה לו רבי דב בער על השתדלותו, ואמר לו כי בזה הרגע הכריזו בפמליא של מעלה שכך מקרחת להיות ברח המגיד את תלמידו הרב מלאדי בברכת הפרדה, והוא נסע לדרך.

באיטון לילה הגיע במסעו לעיר אניפולי, וראה מרחוק גר מנצנץ בחשכה בתוך אחד הבתים. התקרב לאותו בית בתקנה להתאכסן בו, ושמח לראות כי זהו בית ידו, רבי דוד סופר, שישב אותה עת ועסק בכתיבת ספר תורה ברכוז רב.

חשט הרב לבלבלו בעת כתיבתו, ונכנס בשקט אל הבית, התקרב בחשאי למקום כתיבתו, והשתומם לראותו כותב את האותיות הקדושות בדיוק כמו שהוא הוציא אל הפעל ביום אתמול, אחר רב עמל ויגיעה.

השתומם הרב לפשר הדבר, הלא רבי דוד לא היה במזריטש בשעה שמסר לרבו הקדוש את תמונות האותיות כפי שהוא סדר, המתין הרב עד שגמר רבי דוד את כתיבתו, ואז שמח לראות את בעל התניא בביתו.

אחר שקבל רבי דוד את הרב בביתו ברב אהבה וחבה, שאל הרב מהיכן לקח את הדרך החדשה בכתיבה, השיב רבי דוד, "אני אינני יודע מאומה, אמש קרא לי הרה"ק רבי זוסקא מאניפולי זיע"א ואמר, שהכריזו בפמליא של מעלה כי מעתה יש לכתב תמונות האותיות באופן שיהיו בשונה לדעת הפוסקים והמקבלים גם יחד.

רבי זוסקא עמד וציר לי בפרוטרוט כיצד לכתב כל אות, וכך אני כותב עתה, כפי שציר לי רבי זוסקא אמש". נבהל בעל התניא מגדל קדשת רבי זוסקא עד כמה רב גובריה, הלך לקדם את פניו, ונסע לדרך לשלום. מאז והלאה נתפשטה על פני תבל כתיבה זאת, השונה לשתי הדעות. (אמונת צדיקים)

כלפי מקום קדוש שמצוה לשכללו ולפארו בכל כחננו". (פרפאות לתורה)

ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המטכן ואת תבנית כל כליו וכן תעטיו (כה ט)

מספר פעמים הביע הרה"ק רבי דב בער **ממזריטש** זיע"א באזני תלמידו הרה"ק רבי דוד סופר מאניפולי זיע"א את רצון קדשו, שילמד מלאכת כתיבת הקדש, אך רבי דוד השיב כי תחלה ימסר לו הרבי פונת השמות הקדושים.

לבסוף השיבו רבי דב בער, "הקשית לשאל, אך אף על פי כן, מפני שרצוני שתלמד מלאכת כתיבת סת"ם, אמלא רצונך בזה", וצוה על תלמידו הרה"ק רבי שלמה מלוזק זיע"א שילמד אותו פונת כתיבת השמות הקדושים.

הלך עמו רבי שלמה לוצקער על פני השדה ולמדו את הפונות, אחר למד רבי דוד כתיבת הקדש, שב לביתו אשר באניפולי, והתחיל לכתב סת"ם, חביבה היתה כתיבתו בעיני הצדיקים הקדושים, תלמידי רבי דב בער.

בכל עת בואו אל רבו, רבי דב בער ממעזריטש, נוהג היה הרה"ק רבי שניאור זלמן הרב מלאדי זיע"א להמתין במזריטש עד אשר יקרא לו רבו לפטרו לשלום לביתו, שנה אחת התעכב רבי שניאור זלמן זמן ממשך אחר חג הסכות, אך אל הקדש פנימה עדין לא נקרא.

רק כעבר זמן רב אחר יום טוב קרא לו רבו ואמר, "בעולמות עליונים יש קטרוג גדול, מדוע לא שנה כתיבת תמונת האותיות הקדושות על פי דעת הפוסקים עם דעת המקבלים, עליך לקחת פנאי לענו היטב בדברי הפוסקים והמקבלים, ולישר תמונת האותיות שיהיו בשונה לשני הכתות למען יתבטל הקטרוג.

הנמים הרב מלאדי על נפשו את מלאכת הקדש, כעבר מספר ימים הוציא אל הפעל את כל צורות האותיות באופן שעלו מתאימות לשני הדעות בשונה, הביאם לרבו הקדוש, והראה לו תמונות כל האותיות אשר

כנסת חדש על חרבות בית הכנסת הקודם שהתמוטט מרב שנים, כל בני העיר העלו תרומה נדיבה לבנין בית הכנסת החדש, אך למרות זאת, נשאר הבנין החדש ימים רבים בלא טיח ובלא גג, מחמת חסרון כיס של פרנסי הקהלה.

הזדמן לעיר חזן מפרסם שהיה נוטל ממון רב תמורת כל תפלה שהשמיע באזני הצבור, וראשי הקהלה מהרו להזמינו לעבר לפני התבה, ובסיומה שלשלו לידו סכום עתק בלא הסוסים יתרים.

כששמע על כך רבה של סלונים רבי אייזל חריף זצ"ל, אמר למקרביו, "בפרשת כי תצא אנו קוראים, (דברים ג' ז-ה) 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו', על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור לקללך'.

לכאורה קשה, מדוע מביאה התורה שני נמוקים שונים לאסור החתון עם עמון ומואב, אולם עכשו הברר הענין, אלו היו מטיחים בעמון ומואב אשמה אחת בלבד, שלא קדמו את בני ישראל בלחם ובמים, היו פותחים להם פתח לטען שלא עשו זאת מרע לב, הם היו עניים מרודים וידם לא השיגה להכין את המזון הדרוש עבור המוני בני ישראל.

אחרי שהם שכרו את בלעם בן בעור לקלל את ישראל, ושלמו לו עבור תפקיד זה ממון רב, הוכח בעליל שלא סבלו כלל מחסרון כיס, רק משום רשעות ורע לב לא קדמו את בני ישראל בלחם ובמים, ובדיו אינם ראויים לבוא בקהל ישראל.

הוא הדיו, סים רבי אייזל, "בבני אותה קהלה שהשאירו ימים רבים את בית הכנסת שבנו בלא טיח ובלא גג, עד עתה יכלו פרנסי הקהלה לטען שעניים מרודים הם ואין ידם משגת להשלים את בנין בית הכנסת.

עכשו, אחר ששלמו סכום הגון לאותו חזן מפרסם, הוכח בעליל שראשי הקהלה אינם סובלים מחסרון כיס כל עקר, אין כאן אלא התרשלות וזלזול

מלוה מלכה

גדול במעלה וקרוב למלכות, היתה עיר מלכלכת מאד מלאה טיט ורפש וכל מיני פגעים רעים, עקב זאת לא יכלו אנשים ועגלות לעבור בתוך העיר המטונפת.

השור החשוב השתוקק לטהר את עירו, אבל הדבר היה כרוף בהון רב, מה עשה בחכמתו, מאחר והמלך היה ידידו הקרוב, נגש אליו ובקש ממנו, "אנא, בשעה שתסע לעיר פלוגית הגדולה, הואל בטובך לעבר דרך עירי".

השור ידע היטב כי אם המלך יעבר דרך עירו, הוא ישלח לפניו את עבדיו לנקות ולקצף את רחובי של העיר, ממילא תהיה עירו נקייה ומצחצחת.

כן הענין אצלנו, סים רבי בונים, אנו מבקשים ואומרים, רבוננו של עולם, אנהנו אין ביכלתנו לשוב אליך באפן שלא ישאר בנו מקצת מהשאור שבעסה, היצר הרע, על כן בקשתנו ממך, 'על חטאי עבור תעבר', שתעשה את דרכך ותעבר מעל חטאינו, אז הם ממילא יתנקו ויהיה 'כיום אתמול כי יעבר'.
(רמתיים צופים)

בשנת תר"ט הורה הרה"ק **הצמח צדק מליובאוויטש** זיע"א לכל כלותיו שהיו אותה עת בליובאוויטש, שתקבענה סדר בכל מוצאי שבת לספור ספור מהבעל שם טוב **הקדוש** זיע"א.

במענה לשאלתו האם הפונה היא רק להזכיר את הבעל שם טוב או לספור ספור מהבעל שם טוב, ענה הצמח צדק, "בדאי, ספור".

מאז בכל מוצאי שבת היתה נכנסת אל הצמח צדק אחת מפלותיו, הוא היה מספר ספור מהבעל שם טוב, ובצאתה ממנו היתה מספרת לגיסותיה את הספור. (סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 173)

למחוז חפצו, הקיץ הרמב"ן את המלך ואמר לו, "לך לך לארצה".

תמה המלך וירא, הבין כי הוא רחוק מאד מברצלונה ובכה לרמב"ן, "כיצד אלך עם ספינה קטנה כזאת בים הגדול, כי יראתי משאון גלי הים", רחם עליו הרמב"ן ונתן בידו פתק בו כתוב שם קדוש, ואמר, "שים פתק זה בשולי ספינתך ולך לדרכך ואל תפחד, אמנם זכר לקחת הפתק מהמקום כשתתקרב אל העיר ותשליכהו הימה", וילך לו.

האיט נשכב ונרדם והספינה הגיעה מאליה לחוף ברצלונה, הלכה עד שער העיר והמשיכה ליבשה, ותהם כל העיר אחריה. לצעקתם הקיץ הספן, קם ולקח הפתק והעלהו באש, רק אז נחה הספינה בחצי העיר, שם עשו בני העיר מגדל לזכרון עד היום.

באחרית ימיו עזב הרמב"ן את דירתו הקבועה בעיר פרפצינן אשר בגליל קולוניא, ובחר לעלות לארץ ישראל בה שלטו הצלבנים באותה עת, לעשות בה את שארית ימי חייו, ולהטמן בין רגבי אדמתה.

תלמידיו שהיו קשורים אליו בכל לבם ונפשם התקשו להפרד ממנו, ובקשוהו שישאיר בידם את וסימון, על פיו ידעו יום פטירתו. אמר להם הרמב"ן "בזאת תדעו, ביום פטירתי תבקע מצבת הורתי הנקבת בעיר הזאת בחצי ארונה, ובתוך הבקע תראו כדמות מנורה מצירת", וילך הרב אל ארץ הצבי.

אחר שלש שנים לנסיעתו, מצא תלמיד אחד כי המצבה נבקעה והמנורה מצירת בה, השמועה התפשטה במהירות בקרב כל בני הגליל, ויבכו אותו כל בית ישראל. (סדר הזויות ע"פ שלטת הקבלה)

מלוה מלכה

על חטאי עבור תעבר כיום אתמול כי יעבר (מתוך פיוט המבדיל למוצאי שבת)

באר הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א על דרך משל. בבעלות אדם

והיו הפרבים פרשי נפנים למעלה סכנים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הפרבים (כה ב)

החסידים אומרים כי הרה"ק **הבית ישראל** זיע"א רגיל היה לומר על הפסוק 'ופניהם איש אל אחיו', "צריך לדעת שדרכו של חברך, היא גם כן דרך".

כבר היה מעשה אצל הרה"ק **הלב שמחה** זיע"א, שאחר ששמע אחד המתבטא בסגנון שהיה בו רק משמעות של כעין משהו יחס של הקלה כלפי דרכם של אחרים, מיד הפסיקו ואמר, "גם דרכם היא דרך קדושה". (סנות ביכורים - שבת קודש)

ועטית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו (כה לא)

שמעתי גם ראיתי בקונטרס, כי בהיות רבנו **הרמב"ן** זצ"ל בברצלונה על חוף הים עם תלמידיו, הבחינו באמנים העמלים לגרר לשפת הים ספינה חדשה וגדולה שנובנתה ביבשה, במקום נכחו אנשים רבים שבאו לצפות בהשקת הספינה החדשה, ובראשם המלך.

אחר שנסו הסבלים בכל יכלתם ולא עלה בידם לגרר את הספינה, התבטא הרמב"ן באזני תלמידיו כי ברוח שפתיו יוליכנה לים, הדבר הובא לידיעת המלך, והוא הכריחו להביאה לים כאשר התפאר באזני תלמידיו.

בראות הרמב"ן שאין לו מקום לברח, חשש פן יאלץ לבסוף ללמד את המלך אפן ההשבעה או שמא יעליל עליו המלך כי הנו מכשף, וצוה להכין עבורו ספינה קטנה בים עם מלח שינהיגה, אליה הוא נכנס. רק אחר שעמד בספינתו הקטנה, השביע את הספינה הגדולה שתבא אליו אל הים.

מיד אחרי כן כתב הרמב"ן על פתק שם קפיצת הדרך, והניחו בפנת ספינתו הקטנה. שנה עמקה נפלה לפתע על המלך המנהיג, והספינה הפליגה בשעה קטנה למרחק עצום, כשהגיע

מליץ יקדין וזידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד חי אבן-עזרא שליט"א

מִי־הָרֵא חֹדֶת־הָא

חֹדֶת־הָא דְאֹרֵי־הָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

מדוע לא ירדו משמים אוצרות של כסף וזהב לבנין המשכן

חלילה וחס, מבלי אפשרות שיכפר עליהם חורבן הבית, לכך רצה ה' יתברך שיבנה משל ישראל דווקא, כדי שיוכל להתמשכן בעונותיהם וישפוך חמתו על עציים ואבנים ולא על ישראל.

שלא ישתמשו במעשה ניסים לחטא העגל
טעם נפלא שמעתי ממו"ר אבי הקדוש ע"ה לבאר מדוע לא ירד עם המן מן העננים זהב לעבודת המשכן, כי גלוי וידוע לפניו יתברך שעתידים לחטוא ח"ו בעגל, ואם היה יורד זהב מן השמים היו מביאים ממנו גם לעשיית העגל, ולא היה רצון לפניו שזהב הבא במעשה ניסים ישמש לחטא העגל. וכי תקשה מה זה משנה אם זה מגיע במעשה ניסים או מבני ישראל עצמם, הלא בכל מקרה זה דבר אסור וחמור כל עניינו של עגל הזהב.

אלא, כי חומרה יתירה יש בכך שדבר רוחני משמש לחטא ועוון, על דרך שהחמירה תורה מאוד שלא יעבדו ישראל עבודה זרה, ופירש האלשיך הקדוש ע"ה (לעיל כה) שנשמת ישראל היא 'חלק אלוה ממעל' (איוב לא ב), בבחינת 'חלקי ה' אמרה נפשי' (איכה ג כד), וכשמכניע את נשמתו הקדושה לעבודה זרה, הרי הוא כביכול כופה על המלך שישתחוה לפני אחד מעבדיו. וזהו שכתוב 'אנכי ה' אלקיך וגו', לא יהיה לך אלהים אחרים, כיון שאנכי 'אלקיך' וייחדתי שמי עליך ביותר, לכן צריך להיזהר ביותר שלא לעבוד אחר זולתו וכו', שלא יעבדו כביכול בנשמה שהיא חלק ה' יתברך. כטעם זה הטעים מו"ר אבי, שכדי שלא יבוא להשתמש במעשה ניסים שבו ניכר ביותר שמו יתברך, ואם היו לוקחים ישראל ממעשה ניסים לעגל היה זה חמור ביותר. לפיכך לא ירד הזהב מן השמים, והביאו ישראל משלהם, ואז כשהביאו זהב לחטא העגל היה זה פחות חמור מאילו היה נעשה במעשה ניסים.

כוח הכפרה מתרומת בני ישראל
פירש הרה"ק בעל ישמח משה ע"ה שבמשכן היה כוח מיוחד לכפר על ישראל, וכיון שנחרב המקדש נמחלו בכך עוונותיהם של ישראל, כמו שדרשו חז"ל (שמו"ר נא ג) על כפל הכתוב (להלן לח כא) 'משכן משכן', לומר שנתמשכן שתי פעמים בשביל עונותיהם של ישראל, וכוח הכפרה שבמשכן שורשו מכך שכל עשייתו הייתה מממונם של ישראל, לפיכך אם לא היה נעשה מתרומתם של ישראל לא היה בכוחו לכפר עליהם, והיו נידונים לכליה

אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחַשְׁתָּ (כה ג). התורה מאריכה מאוד בכל ענין המשכן וכליו שיהיה הכל מתרומותיהם של בני ישראל, וצריך להבין, הרי העולם ומלואו לה' המה, וגם 'לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות' (חגי ב ח), ולכאורה כמו שגילה הקב"ה למשה באהלו מחצב של סנפירינן לצורך הלוחות, וכן מצינו שהאבנים הטובות לאפוד ולחושן באו עם ענני השמים, מדוע אם כן לא הגיעו משמים אוצרות של כסף וזהב וכל הנצרך לבנין המשכן.

מִלְתָּא דְפִלְיָאָה

תרומתם של כלל ישראל חביבה במרום ביותר

וְזֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֲתָם זָהָב וְכֶסֶף וְנִחַשְׁתָּ. וְתִכְלַת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים. וְעֵלֶת תַּחֲשִׁים וְעִצֵּי שֵׁטִים. שָׁמֶן לְמָאֵר בְּשָׂמִים לְשֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלְקִטְרֹת הַסַּמִּים. אֲבָנֵי שֹׁהַם וְאֲבָנֵי מְלֵאִים לְאֹפֶד וְלַחֹשֶׁן (כה ג-ז).

בפרשה נזכרו הדברים הנצרכים למלאכת המשכן, וסדר הזכרתם בפסוק מוקשה, כי הכתוב סידר את המשובח קודם לפחות ממנו, תחילה הזכיר את הזהב המשובח ואחריו את הכסף הפחות ממנו, וכך פוחת ויורד על זה הסדר, מלבד השנים האחרונים 'אבני השוהם ואבני המילואים שלמרות שעולים על כולם בחשיבותם נזכרו בסוף, בעוד שמן הראוי היה להזכירם קודם לזהב הראשון.

פירש הרה"ק שר שלום מבעלזא ע"ה, שאבני השוהם ואבני המלואים היו תרומתם של הנשיאים, ואילו הזהב הכסף ושאר דברי התרומה, היו מתרומתם של כלל ישראל, ותרומתם של כלל ישראל חביבה במרום ביותר, ועל דרך שאמרו (ברכות ח). בתפילת רבים שאהובה וחביבה היא לפני המקום, משום כך נדחו האבנים היקרות ממקומם ונמנו לאחר תרומתם של ישראל.

אחר שראינו חשיבות הרבים על פני הנשיאים, שוב נבין שזהו הטעם גם שהזכיר הכתוב 'אבני שוהם' קודם ל'אבני מילואים', כי על אבני השוהם היו כתובים ששה שבטים על כל אבן, ואילו על אבני המילואים היה כתוב על כל אבן שם אחד בלבד, ולמעלת חביבות האחדות הקדים הכתוב את אבני השוהם לאבני המילואים.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

רמזים נפלאים בלחם הפנים - המלמד לפרנסת האדם

הרגל היו מגביהים את השלחן ומראים לעולי רגלים ראו חיבתכם לפני המקום שהלחם בעת סילוקו כמו בעת סידורו. יתכן לבאר החיבה שיש בנס לחם הפנים יותר משאר הניסים שנעשו במקדש, על דרך דברינו שבלחם הפנים נמצא רמז על הפרנסה, ובא בזה לומר שפעמים נראה לאדם שפרנסתו יום אחד מועטה ויום אחר מרובה ודואג על זה ומצטער, לפיכך מראים לעם ישראל עולי רגלים שהלחם אף על פי שהוא מונח על השלחן הטהור שבוע ימים עדיין הוא טרי וחם כאילו עכשיו יצא מן התנור, וללמדנו שגם הפרנסה מוכנה תמיד ומזוונתו של אדם קצובים לו מראש השנה עד ראש השנה, ויאמין בבורא עולם שהוא אל זן ומפרנס לכל ונותן מזון ומחיה לכל בשר כי לעולם חסדו.

סוד הצלחת נכסיו - ידיעה ברורה שהכל בהשגחה פרטית

כלל גדול נקוט בידך, ידע האדם תמיד בידיעה ברורה סוד ההצלחה בעולם הזה, עד כמה שיזכור שכל המקרים והפעולות נעשו בהשגחה פרטית מן השמים, כך יצליח בכל מעשה ידיו, וכמו שפירש השפת **אמת** (תצוה תרל"א ד"ה במדרש) את דברי זקנו **החידושי הרי"מ ע"ה** בגמרא ביצה (טו): שאמרו הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר (תהלים צג ד) 'אדיר במרום ה', ופירש רש"י שם: שנאמר 'אדיר במרום', כלומר שאדר לשון קיום וחזוק, ולכך נקרא אדר. ופירשו כוונתם ביתר עומק, כלומר שיחזק עצמו לדעת שאדיר במרום ה' להבין ולהשכיל שכל מה שעובר עליו בכל עניניו בגשמיות ורוחניות הכל מהקב"ה, ואז יצליח ותשרה הברכה בכל מעשה ידיו, ויתקיימו נכסיו בשלימותם.

כן דוקא לחם הפנים שממנו באה פרנסה לישראל הוא הנמצא תמיד על השלחן ללא הפסק אפילו רגע אחד, להורות נתן בלבבות עם ישראל שה' יתברך בטובו בחן ובחסד וברחמים דואג ומזמין לחם לכל בשר בעם ישראל ולכל העולם כולו בכל עת ובכל שעה.

זמן סידור לחם הפנים בשבת קודש שהיא מקור הברכה לכל השבוע

והנה מה טוב ומה יפה שזמן סידורו וסילוקו של הלחם הוא ביום שבת קודש, כי לחם הפנים מרמז על השפע והפרנסה מן השמים כנ"ל, והלוא שבת קודש היא מקור הברכה וממנה מתברכים כל ששת ימי המעשה, וממילא היא הזמן הראוי ביותר לסדר בו את לחם הפנים שאף הוא מקור השפע. וכענין זה יש לרמז בפסוק (ויקרא כג ג) 'ששת ימים תיעשה מלאכה וביום השביעי שבת' וגו', שעל ידי קדושת השבת והשפעתה תיעשה המלאכה מאליה וישרו בה ברכה ושפע בכל ימות השבוע.

חיבה יתירה בחמימות לחם הפנים - גם ממנה רמז לפרנסת האדם

חיבת יתירה נודעת לישראל במצות לחם הפנים כדאיתא בגמרא (חגיגה כו:), אמר רבי יהושע בן לוי נס גדול נעשה בלחם הפנים, כסידורו כן סילוקו, שנאמר (שמואל א' כז) 'לשום לחם חום ביום הלקחו', דהיינו כשהיו מניחים שתיים עשרה חלות חדשות על שלחן הטהור בשבת קודש, ובשבת שלאחריה נוטלים הכהנים את הישן ומחלקים אותו לכהני המשמר, ועל אף שזמן סילוקו הוא שבוע ימים אחר סידורו על השלחן, עדיין היה הלחם חם ממש כאילו עכשיו הניחוהו על השלחן, ובשעת

ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד (כה ל). מצאנו שלשה מקומות שמוזכר בהם 'תמיד', א'. במצות הדלקת המנורה שכתוב (שם כז) 'להעלות נר תמיד', ב'. בענין קרבן התמיד כתוב (במדבר כה ו) 'עולת תמיד', ג'. בסידור לחם הפנים הכתוב בפרשתנו - 'ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד'.

והנה **הגאון רבי שלמה קלוגר ע"ה** כבר דייק ועמד על ההבדל העצום שיש בין שלשה עניינים אלו, שבלחם הפנים מצותו שיהיה מונח על השלחן תמיד בכל עת ובכל שעה, ואף בשעת סידור הלחם החדש בשבת היו שני כהנים מושכים את הלחם הישן, ושנים אחרים מניחים את החדש מיד, כדי שלא ישאר השלחן אפילו רגע אחד בלא הלחם מעליו. ואילו במנורה פירש רש"י ע"ה 'נר תמיד' כל לילה ולילה קרוי תמיד, והיה חיוב שידלקו הנרות רק בלילה. ומאידך, בקרבן תמיד מצאנו שיעור שלישי שאין משמעות 'תמיד' כי אם מיום ליום, שהקריבו קרבן פעם אחת בשחרית ופעם נוספת בין הערבים.

וצריך ביאור, מדוע רק בלחם הפנים דרשו תיבת 'תמיד' כפשוטה - כל הזמן ממש, ולמה לא פירשו כך לגבי הדלקת המנורה שיהיו הנרות דולקים כל היום וכל הלילה או בענין קרבן התמיד שיקריבו קרבנות כל היום וכל הלילה.

דאגת הפרנסה מיותרת לגמרי כי הקב"ה מספק כל צרכי האדם

אך נראה לבאר על פי המצוי בדרכו של עולם, שכל דאגותיו של כל אדם כל היום על המחיה ועל הכלכלה, שאם לא ידאג אדם לעצמו מי ידאג לו, ובאמת כל הדאגה מיותרת כי הקב"ה וברוך שמו מספק צרכיו של כל אחד וכל בריה הנמצאת בעולמו, על

שויתי ה' לנגדי תמיד - כל אחד לפי דרגתו

ה' לנגדי תמיד' לכל הפחות בקביעות כמו קרבן התמיד מיום אל יום, ויראה השכינה כנגדו בזמני התפילות שהם כנגד קרבנות התמיד, פעם אחת בבוקר ופעם אחת בין הערבים, ובעזר ה' יתברך תישאר הארה והרגשה בחיות הקדושה אף לאחר זמן הרבה ולא יפול לרשות היצר כל היום, וזו ידיעה יקרה ליודעה, שניתנה האפשרות שאף השפל מישראל יוכל לקיים את דברי הרמ"א בראש השולחן ערוך, ואין תוקף חסידות כבתחילתה (רוקח הקדמה), ובכך יוכל לקיים בהמשך את כל ארבעת חלקי השולחן ערוך.

זמן השינה והלילה מיוחד לדביקות הבורא ואם אינו עומד במדרגה זו ואין ביכולת האדם להיות דבוק בבורא כל היום וכל הלילה, אזי יראה לקיים 'שויתי ה' לנגדי תמיד' על פי השיעור הניתן במנורה, שלפחות יראה השכינה לנגדו **תמיד** בכל לילה ולילה, שגם זו מדרגת החסידים עובדי ה' יתברך שהם דבוקים בבורא אפילו בשעת השינה, ולא זו בלבד אלא דוקא בזמן השינה כשבטלו כוחות הגשמיות והגופניות אז הם משיגים ביותר את מדרגות הקדושה והדביקות.

אף השפל מישראל יקיים דברי הרמ"א ואם גם זה קשה לו, אז יראה לקיים 'שויתי

דבר חיזוק נוסף ניתן ללמוד משלשת הפירושים בתיבת **תמיד** [וכפי שהבאנו בריש מאמר הקודם], שעל ידם יוכל כל אחד ואחד מישראל לקיים לפי דרגתו מה שכתב הרמ"א (או"ח סי' א ס"א) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', כי יתכן שלצאת ידי מצוה זו יספיק להרהר במחשבה זו פעם אחת ביום, אולם לכתחילה יש לקיים דבריו כפשוטו במדרגה הגבוהה ביותר כמעלות הצדיקים שרואים השכינה נגד עיניהם ולא מפסיקים מדביקות הבורא ברוך הוא כל היום וכל הלילה ולדרגה זו צריכים אנו לשאוף.

בית המקדש שבכל יהודי

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם (כה, ח). מפסוק זה למדו רבותינו ע"ה מה גדלו ועצמו מעשי איש מישראל בקיום התורה והמצוות, שבאמצעותם זוכה להשרות שכנת כבודו יתברך בעולם הזה, וכאמרו 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' שכאשר יהודי מכין את ההכנות הנדרשות ועושה מקדש לה', זוכה לנאמר אחריו 'ושכנתי בתוכם'. הנה ידוע **מהבעל שם טוב הקדוש ע"ה ותלמידיו**, כי התורה הינה נצחית ולא נאמרה לדור מסוים אלא נוהגת לדורי דורות בכל אחד מישראל, אם כך יש לנו להבין כיצד מקיימים מצוה זו של 'ועשו לי מקדש' בימינו אנו כאשר אין בית המקדש קיים.

קדושת המשכן והמקדש מכוח הקדושה שבבני ישראל

תחילה לכל חובה עלינו להביא ולדעת את אשר כתב **האלשיך הקדוש ע"ה** (פרק לא), וזה לשון קדשו: **שהמשכן אין השראת שכינה בו מצד עצמו כי אם באדם**, כמה דאת אמר 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', כי 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', שהוא כי **היכל ה' הוא האדם וממנו יתפשט אל המשכן**.

עיקר השראת השכינה בתחתונים הוא באדם הנקרא 'עולם קטן'

ויש לבאר דבריו הכיצד יתכן לו לאדם להכין כלי הקודש בתוככי עצמו שבאמצעותם תשרה השכינה, הרי בבניין המשכן והמקדש נאמרו דברים הרבה שרק ע"י עשייתם באה השכינה ושורה בתוכם, אם כן האם יתכן שבהכנת האדם נפשו רוחו ונשמתו תבוא השכינה לשרות בו. לשם כך יש לנו לשוב בראשונה לתכלית בריאתו של עולם. האדם הוא תכלית הבריאה ולכן נברא לאחר כל מעשי בראשית כדי שיקבל כוחות כולם ויסיעוהו כולם לעבוד את בוראו. ולכן מצינו שהאדם נקרא עולם קטן, וכמו שבעולם נמצאת הקדושה בקודש הקדשים כך בכל אדם יכולה שתהיה השראת השכינה בקרבו במוחו וליבו שהם ההיכל וקודש הקדשים, וכמו שכתב **השל"ה הקדוש** (שער האותיות אות למ"ד ב): **צריך הלב להיות תמיד קודש קדשים שישרה בו השכינה**, כמו שכתוב 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', לא אמר

בתוכם' בתוך בני ישראל ממש, כלשונו של האלשיך שהובא לעיל: שהמשכן אין השראת שכינה בו מצד עצמו, כי אם באדם, כמה דאת אמר 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', כי 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם', שהוא כי היכל ה' הוא האדם וממנו יתפשט אל המשכן.

ישראל נצטוו על הקדושה כי יש בעצמותם הכח לזה

זהו יסוד הקדושה שבכל איש ואיש מישראל, שגם היום יכול להקים משכן ומקדש בתוככי ליבו, כי לכל יהודי יש חלק בקדושה, ומן השמים מזכים כל אחד לבוא אל הקדושה, כמו שכתוב (ויקרא יט ב) 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם', 'קדושים תהיו' ולא 'קדושים היו', כי אינו לשון ציווי אלא לשון הבטחה, שיהיו כל ישראל קדושים, כי חיות כל יהודי היא מה' יתברך ובכך יוכל לבוא אל הקדושה.

וכפי מה שמקדש האדם עצמו זוכה להתדבק בה', כי הקב"ה לרוב קדושתו אי אפשר להתקרב אליו מבלעדי הקדושה, ולפי שהוא חפץ לקרב אליו את בני ישראל, לכן ציוה את בני ישראל להתקדש בתוספת קדושה שיהיו ראויים להידבק בה', וזהו שנאמר (שם כ כו) 'והייתם לי קדושים כי קדוש אני', כפי ההתנהגות בקדושה כך זוכים להיות 'לי' להקב"ה.

ועיקר השראת השכינה כפי עבודת בני ישראל בתורה ובמצוות, ורמז לכך בלשון הכתוב (דברים כג טו) 'כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך', ופירש **בשפת אמת** (כי תצא ד"ה בפסוק) שהילוכו של הקב"ה בעולם הוא 'בקרב מחנך', היינו כפי הנהגתם של בני ישראל, כי במעשיהם הטובים הם גורמים השראת השכינה בעולם.

כאשר איש ואשה מתנהגים

בקדושה שורה השכינה ביניהם

כן כל בית יהודי יכול להיות משכן להשראת השכינה, כמו שאמרו חז"ל (סוטה יז). 'איש ואשה שזכו שכינה שרויה ביניהם', 'זכו' היינו שזככו עצמם ומתנהגים בקדושה, שאם זכו אזי תשרה השכינה ביניהם, אך צריך שיקדש עצמו לכך כדי שתוכל השכינה לשרות בתוך ביתו, וזהו 'ועשו לי מקדש' רמז לקידוש המעשים ועל ידי כך 'ושכנתי בתוכם'.

'בתוכו' אלא 'בתוכם', דהיינו בקודש קדשים שהוא הלב, כי כפי התעוררות הלב בא התפשטות לכל המדות והנהגות. כשעושה מעשיו בכוונה זו להשרות שכנתו בתוכו הרי שהוא מקיים כל הבריאה וכל תכלית בריאת העולמות שהיא מה שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא נשא טז): 'נתאוהו שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים'. וכך ביאר **האלשיך** בפרשת אמור (פכ"ג): הוקשה לרבותינו ז"ל מה ראה יתברך לעשות עולם גשמי ועכור בארץ הלזו. על כן אמרו כי לא מהארץ עשה עיקר, כי מה הארץ, והאמנם ישב אלקים על הארץ, אך כל כונתו לא הייתה רק על בני אדם גם בני איש, כי חלק ה' נפשם, ובקיימם תורה ומצות יזדככו ויתלבנו עד מושב אלקים יהיו. וזהו מתק לשונם באומרו 'נתאוהו שתהיה לו דירה בתחתונים', ולא אמרו 'בארץ', כי על בני אדם שוכני ארץ אשר תחתונים המה כיוונו שבשבילם נברא העולם.

בני ישראל מוכנים לקדושה בעצמותם

והנה בני ישראל הוכנו לכך בעצמותם שכן מלאים הם בפנימיותם שמות קדושים, כפי שנרמז בפסוק (לעיל א א) 'ואלה שמות בני ישראל', לומר ששמות הקודש מצויים בתוכם. לפיכך מצינו שבכוח קדושת האדם לברוא מלאכים קדושים, ובכל מצוה שמקיים בורא ממנה מלאכים קדושים, וכן כל דיבור והבל קדושה היוצא מפי האדם נברא ממנו מלאך קדוש, ואפילו מחשבה טובה נברא ממנה מלאך טוב.

ועיקר הקדושה היא בעשיית המצוות בשלימות הנדרשת להם, מעשה דיבור ומחשבה, שהרי כל מצוה כוללת גם מחשבה גם דיבור וגם מעשה, וכשמשלים כל חלקי המצוה נבראים שלושה מלאכים קדושים, וזו אפוא ההוכחה כי האדם יש בפנימיותו קדושה ובכוחו לברוא מלאכים קדושים.

וכפי גילוי הקדושה באדם כך זוכה להכין בקרבו מקום משכן להשראת השכינה, ולקיים בעצמו את המצוה 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', שעל ידי קידוש רמ"ח איברים בקיום המצוות זוכים ל'ושכנתי

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להפיץ ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל ניצוב ונימוד: שוקי קנר

פרשת תרומה

תוכו כנרו

היה זה כדבר המתבקש מאליו באותה שעה שהמגיד הרה"ק רבי מרדכי מטשרנוביל זיע"א הגיע אל אותה עיר ואם בישראל, שהשוחט המקומי יבוא וייראה את פני הקודש כשסכין השחיטה שבידו, למען יביט המגיד בסכין ויחווה את דעתו הטהורה עליה, כאשר היה דרכו מימים ימימה.

כי אכן כך היה דרכם של רבים וטובים מצדיקי קמאי שעם בואם לעיר אחרת היו רגילים לבקש לראות את סכין השחיטה, כשטעמם ונימוקם עימם בראש ובראשונה לגדור גדר ולעמוד בפרץ לבדוק בעצמם האם השוחט אכן ראוי לאותה איצטלה ויודע את מקומו 'להעמיד' סכין שחיטה כראוי. מבקשים היו להציל את כלל ישראל משוחטים שאינם הגונים או שאינם בקיאים דיים במלאכתם, ואינה דומה שמיעה לראייה, כשהם בכבודם ובעצמם בודקים את הסכין ורואים את אשר לפניהם.

על אחת כמה וכמה שהיו נוהגים הצדיקים כך בשעה שהיו באים לאכול משחיתתו של אותו שוחט שלעירו הם הגיעו. אמנם היו צדיקים שלעת נסיעתם ממקום למקום היה מצטרף לפמלייתם השוחט הקבוע שלהם, שכן מסורת בידם הייתה שלא לאכול אלא משחיתתו של אותו שוחט שמכירים הם בו ויודעים את טיב מלאכתו בגשמיות וברוחניות. אלא שלא כל הצדיקים היה באפשרותם לנהוג סלסול זה בעצמם בקביעות, ואף היו זמנים שגם אותם שהצדיקים שהורגלו בכך, עדיין השוחט לא היה יכול להצטרף עמהם מסיבות שונות ומחוסר ברירה היה עליהם לאכול משחיתת שוחט אחר, ולכן, בטרם אכלו מהבשר באותו

מקום שהזדמנו אליו היו מבקשים לראות את השוחט ואת הסכין שבידו.

כיון שהגיעה השמועה לאותה עיר כי המגיד מטשרנוביל מגיע אליה ביום חמישי בשבת, לשבות בה את שבתו, ידע השוחט כי לא יארך זמן רב עד שהוא יוזמן אל המגיד. כיון שכן, מיהר והוציא אבן משחזת וחידד את סכיניו היטב למען תהיה מוכנה ומזומנת בידו תיכף בבואו לרבי, משסיים, הניחה במקום המשתמר, לבל יפול בה פגימה חדשה.

קולות השמחה והצהלה שקידמו את פני המגיד עם בואו לעיר עוררו את השוחט שלא להמתין עד להזמנה אלא לבוא בעצמו ולהגיש את הסכין בפני המגיד. ואכן, לאחר זמן מועט כבר הופיע השוחט באכסניה הגדולה אותה הכינו למגיד ולמלוויו. תיכף הכניסוהו המשמשים בקודש אל חדרו של המגיד, שקבלו בסבר פנים יפות. הביט בסכין שוב ושוב, ואמר בניחותא: אכן, סכין חדה היא כראוי וכיאות.

עוד השוחט עומד שבע רצון לפני המגיד, והנה המגיד מפתיעו ואומר לו דבר שמעולם לא נשמע ממנו: הלא לפני שנים רבות, בעודך צעיר לימים, כשלמדת את מקצוע השחיטה קיבלת מרבך 'כתב קבלה' בו ניתנת לך הרשות לשחוט בקהילות ישראל?! הנהן השוחט בראשו כמסכים, ואף הוסיף בענווה מעושה: אין כתב הקבלה שבידי כשאר כתבי הקבלה שיש בידיהם של שוחטים אחרים, ששלי מפואר הוא ביותר ומעוטר בחתימותיהם של גדולי הדור שעבר אשר כבר שבקו חיים לכל חי; כתב הקבלה שלי הוא חתום על ידי גאונים אדירים ומצוקי ארץ אשר האירו את העולם בחיי חיותם, ושפתותיהם דובבות עד עצם היום הזה.

שמע זאת המגיד ואמר: אם כך, בדין הוא שאף אני אוסיף עליו את חתימתי שלי! כיהודה ועוד לקרא אף אני אבוא בכתב ידי ואצטרף בהורמנא לרשות זו שניתנה בידך לשמש כשוחט.

השוחט לא האמין למשמע אזניו: דבר כזה לא זכו לו שוחטים כלל ועיקר! פעמים בודדות בכלל הסכים המגיד לחתום על כתב קבלה, והנה כאן מציע המגיד מיוזמתו שלו להצטרף ולחתום על כתב הקבלה אשר לו. הרבה יותר משמינית שבשמינית של גאוה נמסכו בלבבו של השוחט בשעה שהוא רץ לביתו להביא את כתב הקבלה ולהציג בפני המגיד.

לאחר שהמגיד חתם בשולי כתב הקבלה של השוחט, נענה המגיד ואמר: בוודאי עתה תביא בשר משחיתתך אל בעל האכסניה כדי שהוא יתקין עבורנו סעודה הגונה בה נטיב את לבנו בזה הערב 'ליל שיש'. השוחט שמח מאוד וסיכם עם האכסנאי כי כבר עתה ימחר ויביא לו אומצות בשר משובחות כיד המלך.

אחד ויחיד היה בכל אותו הזמן שלא יכול היה להבין את אשר עיניו רואות ואזניו שומעות, והוא בנו של המגיד, הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א. ברוח קדשו ובטהרת לבבו ראה רבי דוד כי השוחט המקומי אין תוכו כברו, החזות אותה הוא מציג כאדם ירא ושלים סותרת לחלוטין את התועבות הנעשות בלבבו, והוא כעושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס. המתבקש מכל זה היה, חש רבי דוד לעצמו, שאביו הקדוש, שבוודאי אף הוא רואה ויודע את כל זה, ירחיק עצמו לחלוטין מאותו שוחט, והנה למרבה הפלא, אביו מקרבו בכל מיני קירובין, חותם לו על כתב הקבלה, ואף מבקש בשר משחיתתו לסעודת הערב!?

כיון שלא הצליח רבי דוד למצוא אף הסבר שיניח את דעתו, הגיע רבי דוד למסקנא כי בוודאי אסור לו להרהר אחר מעשה אביו ורבו, ובוודאי כל מעשיו ודיבוריו אל השוחט אינם כפשוטם, אלא כוונות עילאיות ונסתרות יש לו בזה מכבשי דרחמנא אשר לא ניתנה הרשות לגלותם לקרוצי חומר. אמנם אין בכל זה כדי להתיר אף לו את אכילת הבשר משחיטתו של אותו שוחט, שהרי הוא מצידו יודע את האמת אודותיו, ולכן, הבין רבי דוד, כי עליו לדאוג לעצמו לסעודת ערב חליפית.

בחשאי ניגש רבי דוד לבעל האכסניה והודיעו כי מסיבות מסוימות מתנזר הוא לעת עתה מאכילת תבשילי בשר, ובשל כך בקשתו שטוחה בפניו כי יואיל להכין לו סעודת ערב ממיני תבשילים שאינם בשריים כלל. הסכים בעל האכסניה והודיעו כי הוא מכין עבורו דג קטן וסיר של נזיד ירקות, לאכול בליל שישי.

כאשר ביקש המגיד להסב אל סעודת הערב ראה כי הנה נפקד מקום בנו רבי דוד וכי אין הוא יושב יחד עימו לסעודה. קרא לו המגיד והתעניין אודות הסעודה אותה הוא מתכנן לאכול. רבי דוד השפיל את עיניו ואמר במבוכה כי הוא מעדיף שלא לאכול מיני תבשילים בשריים, ובעל האכסניה הכין עבורו ארוחה חילופית. המשיך המגיד ותהה: שמא תאמר לי מה הכינו עבורך? נענה רבי דוד ואמר את אשר אמר לו בעל האכסניה כי הוא מכין עבורו דג קטן וסיר של נזיד ירקות.

התהרהר המגיד ושאל את רבי דוד: רואה אני שזו סעודה נאה ומתוקנת היטב! האם זו סעודה המספקת גם עבורי? קפץ רבי דוד ואמר בשמחה רבה: בוודאי! בעל האכסניה הכין את הסעודה בעין טובה ובמידה מרובה, עד שכמה אנשים יכולים לאכול ממנה כדי שבעם ואף להותיר כראוי. הנהן המגיד ואמר:

יסלחו נא מכיני הסעודה הבשרית, כי דומה עלי שמוטב לי לאכול יחד עם בני את סעודתו שלו.

ויהי ממחרת, לאחר תפילת שחרית, חזר המגיד וביקש שייכנו בעבורו סעודה בשרית, אף היא מבשר שנשחט בשחיטת השוחט המקומי. אלא שאותה התרחשות מאתמול חזרה ונשנתה שוב למרבה הפלא: רבי דוד ביקש שייכנו עבורו סעודה שאינה בשרית, וברגע האמת, באמתלה שאינה ברורה, זנח המגיד את הסעודה שהוכנה עבורו ופנה לאכול יחד עם רבי דוד את מה שהכינו עבורו.

באותה שעה הבין רבי דוד כי אביו המגיד עסוק כאן בעניינים רמים ונשגבים. ברור שאף הוא יודע היטב את טיבו של השוחט, שהרי זה לו שתי פעמים שבסופו של דבר אינו אוכל מהבשר של אותו שוחט, בתירוצים שונים ומשונים. אך מאידך גיסא, תמה רבי דוד, מה פשר כל אותם קירובים שאביו קירב את השוחט. הבין רבי דוד כי עתיד הוא כפי הנראה לראות דברים נוספים בענין, ושמא בסופו של דבר תתבהר לה התמונה לאשורה.

כשעתיים לאחר חצות יום השישי התנער לפתע המגיד מטשרנוביל ממקומו והודיע בפתאומיות כי נוסע הוא לעיר אחרת. המגיד לא פירט ולא הסביר טעמו של דבר, אלא הודיע בפסקנות כי הדבר מנוי וגמור עימו שאין בדעתו לשבות את השבת פה בעיר, כפי שאכן סבור היה בתחילה, ולכן עליהם לעשות את דרכם כעת אל אחת הערים השכנות ולהתארגן שם לשבת.

המגיד ביקש להזמין את בעל האכסניה והתנצל לפניו כי מטעם הכמוס עמדו הוא נאלץ לעזוב עתה בפתאומיות את העיר, וכי הוא מבקש שיסלחו לו על הטירחו, ובוודאי הוא עוד יבוא וישלים את הביקור בהזדמנות

אחרת. בעל האכסניה, שחסיד מובהק היה, דמעות נצצו בעיניו אך הוא השיב למגיד כי דבריו קודש בעיניו וכי הוא עצמו יסייע לעושים במלאכה לארוז את החפצים ולהתארגן לקראת הנסיעה. המגיד שמח מאוד ובירכו בברכות רבות.

בעיצומה של הדרך אל העיר האחרת בה תכננו לשבות את שבתם, הבחין המגיד בנהר רגוע המצוי למרגלות ההרים. פתח המגיד ואמר לרבי דוד: בני יקירי, נהר זה הזדמן לנו בדרכנו כדי שנטבול בו לכבוד שבת קודש! עצרו המגיד ואנשיו את העגלה, והמגיד ירד לטבול בנהר. אף רבי דוד עצמו, לפי הוראת אביו, ירד לטבול בנהר.

היות ומצויים היו על אם הדרך, והיות והזמן היה קצר והמלאכה מרובה, שהרי עליהם עדיין לנסוע אל העיר האחרת ולהתארגן שם כראוי, סבר רבי דוד כי סדר הטבילות יהיה מהיר ביותר. אכן הוא עצמו ירד וטבל בנהר, עלה ונסתפג במהירות, ולאחר זמן קצר כבר היה חזרה בתוך העגלה. אלא, שלמרבה הפלא, המגיד עצמו התמהמה עוד ועוד בתוך הנהר. במשך שעה ארוכה טבל המגיד שוב ושוב באופן שכלל לא התאים להנהגתו הקדושה משכבר הימים.

גם כעת הבין רבי דוד כי טבילות מרובות אלו הם חלק בלתי נפרד מכל שרשרת המעשים המופלאים שעושה אביו המגיד בקשר לאותו שוחט רע מעללים, וזו כמובן גם הסיבה לעזיבה הפתאומית של האכסניה ביום שישי אחר חצות. ואכן, לאחר טבילות אלו, כשעלה המגיד מהנהר הוא פתח וסיפר לבנו רבי דוד, כמגלה טפח ומכסה טפחיים, את סיפורו של השוחט, שהשתלב עם כל מאורעות היוםיים האחרונים.

שוחט זה, מלפנים היה איש כשר וישר, והליכותיו תאמו את המתבקש

הנגלה יתקדש תוכו ויהיה תוכו רצוף אהבה, והבן. וראה בספר 'שפת אמת' שם שבעל השמועה הוא רבי יצחק אייזיק מפערמיסלא זיע"א.

והיינו, שאף במלים 'תוכו כברו' יש למצוא ענין תוכו כברו: כי **האותיות הפנימית של 'תוכו' הם אותיות כ"ו - כמנין שם הוי"ה, וכך גם האותיות החיצוניות של 'כברו' הם אותיות כ"ו כמנין שם הוי"ה, וזהו שיהא 'תוכו כברו'.**

ויש להוסיף על כך דבר נפלא, כי הנה האותיות הנותרות בתיבות 'תוכו כברו', לאחר שהוציאו מהם את אותיות כ"ו, תוכו כברו, הם עולים בגימטריא תר"ח. והנה ידוע כי אותיות אלו הם סוד טהרה עילאה, כפי שהובא בספר 'אמרי נועם' (פרשת כי תבוא): מובנים הדברים היטב על פי דברי ה'שערי גן עדן' בשער 'אורחות צדיקים' (דרך ג. ז.), אשר במעשה בראשית נעשה באור אין סוף מקום פנוי, ונקראת 'טהירו עילאה'. ובחינת בינה השכילה וירדה למטה בחצי טהירו תחתונה למען לברור הסיגים. וצורת 'טהירו עילאה' נעשה תחילה כציוור ח' על ידי קו המפסיק נחלק לשנים, ואחר כך נעשה צורת ת', ואחר כך ר', והמה אתון תר"ח. עכ"ל.

ולפי זה יובן כי הדרך לבוא לידי טהירו עילאה הוא באופן שאכן היא האדם בבחינת 'תוכו כברו', שכל מעשיו לשם הוי"ה.

ויתכן כי זהו כוונת הרה"ק הבני יששכר זיע"א בספרו 'אגרא דפרקא' (אות פט) במה שכתב: ותתבונן (מה שכתבנו באות פה) ברמז 'תוכו כברו', בתיבת 'תוכו' השם הוי"ה הוא אתון פנימיים, ובתיבת 'כברו' השם הוי"ה הוא לבר למקיף, נשאר אתון 'תור"ב' בגימטריא 'תרח' דמיניה נפיק 'אברהם' פנימי ומקיף, וקצרתי והמבין יבין.

בעבודתי מאוד, וזה עתה, בטבילותי המרובים פה בנהר, הצלחתי בחסדי השי"ת להביא את הדבר על תיקונו.

אדהכי והכי נסעה העגלה והגיעה אל העיר בה התעתדו להיות בשבת. בסיעתא דשמיא זכו המגיד ופמלייתו למצוא אכסניה הגונה בה שהו במשך כל השבת המרוממת. והנה כמה שעות לאחר מוצאי שבת, כשהמגיד כבר היה בדעתו להסב אל סעודת מלוה מלכה, לפתע הופיעה באכסניית המגיד, משלחת בהולה של כמה מבני אותה העיר שעזב המגיד בערב שבת, ודמעתם על לחיים. בערב שבת נפל השוחט של קהילתם למשכב והוא שוכב חולה אנוש, ועתה הם מבקשים כי המגיד יתפלל לרפואתו.

תחילה החריש המגיד ולא אמר להם כלום. לאחר דקות ארוכות פתח המגיד ואמר: אם אכן השוחט בעירכם חולה ואינו יכול למלא את תפקידו, אחזור לעירכם ואמנה לכם שוחט אחר, כדי שהעיר הגדולה לא תיוותר ללא שוחט. כך אכן היה, והמגיד נסע יחד עימם ולא זז משם עד שהעמיד עליהם שוחט שתוכו כברו שיעשה את מלאכתו באמונה כדת וכדין.

על הפסוק (שמות כה יא): **'וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מִבֵּית וּמְחוּץ תְּצַפְנוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב,** דרשו במסכת יומא (עב): אמר רבא: **כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו - אינו תלמיד חכם.** הרה"ק הישמח משה זיע"א הביא בזה פרפרת נאה **(פרשת נח):** דברי רז"ל באמרם 'מי שאין תוכו כברו', ופירש בו מהר"א שוחט מזארוויץ, הובא בהקדמת ספר 'שפת אמת' על משלי, וזה לשונו: **'תוכו הוי"ה באמצע, כברו הוי"ה מבחוץ,** אז נגלהו ונסתרו לשמו יתברך, אין טוב מזה, עכ"ל. והוא הדבר אשר דברנו, שאף בדבר

משוחט בישראל. זו הסיבה שעל כתב הקבלה של השוחט היו חתומים גדולי הדור הקודם שאכן בדקו וידעו שהאיש ראוי לאות איצטלה. אלא שברבות הימים נתפס השוחט למעשים מכוערים, ויצא לתרבות רעה רח"ל. השוחט עשה ככל אשר חפץ, ולא היה תוכו כברו. שבעוד שכלפי חוץ העמיד השוחט פנים כאילו הוא ראש שמים ומדקדק במצוות, הרי שאלבא דאמת היו שבע תועבות בליבו וכל מעשיו מקולקלים ביותר.

חזות זו העמיד השוחט כדי שהוא יוכל להמשיך במלאכתו, מלאכת הקודש של השחיטה, ביודעו היטב כי אילו יתגלה קלונו ויוודעו מעשיו האמיתיים, ידיחו אותו תיכף ממשרתו והוא לא יוכל להמשיך ולהתפרנס בכבוד ובהרחבה כהרגלו.

אלא שמעשיו של השוחט הטרידו את מנוחתם של כל אותם קדושי עליון, גדולי הדור הקודם שחתמו לו על כתב הקבלה. בכל פעם ששוחט זה היה עוסק במלאכת השחיטה, היו צדיקי אמת אלו כואבים ומצטערים מאוד על המכשלה שיצאה מתחת ידם, שבעטיים עוסק איש מפוקפק זה במלאכת קודש שאינה מתאימה לו.

צערם של הצדיקים הגיע אלי, וזו היא הסיבה שצירפתי את חתימתי על כתב הקבלה, כמי שאומר: אני הוא זה שסומך את ידי על שוחט זה, ובכך פטרתי את צדיקי הדור הקודם מאחריות על שוחט זה. בכך, שהסרתי את עול האחריות מעל שכמם, עשיתי להם טובה שאין בדומה לה בעולמות העליונים ועתה ינוחו בשלום על משכבם.

אמנם מכיון שנטלתי את האחריות על שכמי, הוטל עלי כמובן חובה גדולה לתקן תיקון גדול אודות שוחט זה ולהרים מכשול מדרך כל באי שער עירו והאוכלים את שחיטתו. התעצמתי